


Bp577

UNIVERZITA KARLOVA

Pedagogická fakulta

CENTRUM ŠKOLSKÉHO MANAGEMENTU

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE	
PEDAGOGICKÁ FAKULTA	
Podatelna	
01-04-2008	
Čís. 1480	přil. 

Postoje ředitelů škol k využívání počítačové podpory ve vzdělávání žáků speciálních škol (region Děčín)

Závěrečná bakalářská práce

Autor: Mgr. Eva Franzová
Obor: Školský management
Forma studia: kombinované
Vedoucí práce: PhDr. Jiří Svoboda
Datum odevzdání práce: březen 2008

Prohlášení autora:

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci vypracovala sama za pomoci zdrojů a literatury v ní uvedených.

V České Kamenici

Eva Franzová

Poděkování:

Děkuji vedoucímu diplomové práce PhDr. Jiřímu Svobodovi za velmi cenné rady při zpracování této bakalářské práce.

Resumé:

Ve školách se stále více prosazuje moderní technika, která přímo i nepřímo ovlivňuje celý vyučovací proces. Moderní technologie se stávají nositelem učiva a jejich možnosti tak ovlivňují i jednotlivé metody a formy výuky.

Tato bakalářská práce mapuje postoje ředitelů k využití počítačové podpory ve speciálním školství v děčínském regionu. Práce současně popisuje role a podporu počítačové techniky ve vzdělávání, možnosti jejího využití ve speciálním školství a názor učitelů na podporu využívání technické podpory ze strany ředitele i vlastní zájem o její využití.

Vychází z dotazníkového šetření na speciálních školách děčínského regionu.

Přináší možná opatření, která by podpořila větší zájem ředitelů o rozšíření vyučovacích forem a metod za použití počítačové podpory k výuce žáků speciálních škol.

Summary:

At schools more and more often we can find sophisticated equipment which has both a direct and indirect influence on the teaching process. The modern technologies have become a means of education, whereas their capabilities affect the particular methods and forms of education.

This Bachelor Paper maps the attitudes of the headmasters to the use of the computer support in the Děčín Region. The Paper also describes the roles and support of computer equipment in the teaching process, the possibilities of its application within the handicapped children education system, and the opinion of teachers of the support of using the computers by the headmaster, as well as own commitment to apply it.

The Paper is based on a questionnaire survey performed at the basic schools for handicapped children in the Děčín Region.

The Paper outlines possible actions which may assist in promoting the headmasters' interest in extending the computer support based teaching methods and forms at basic schools for handicapped children.

Klíčová slova:

Počítačová podpora, komunikační a informační technologie, počítač, dataprojektor, interaktivní tabule, výukové programy, speciální pomůcky, multimediální učebna.

3. Role počítačové technologie ve vzdělávání.....7

4. Podpora počítačové technologie ve škole.....7

4.1 Zrychlení počítačové technologie do škol.....8

4.2 Profesionální učitelé.....9

4.3 Zaplnění techniky.....10

4.4 Kam vede vývoj vzdělávacích technologií a jejich pomoc při práci učitele.....12

5. Počítačová podpora výuky žáků ve speciální škole.....15

5.1 Historie ne využití počítačové podpory.....15

5.2 Využití počítačové podpory.....16

5.3 Speciální pomůcky.....16

5.4 Formy a metody využití počítačové podpory.....20

6. Dolaznické řešení.....22

6.1 Výzkum.....22

6.2 Popis dolaznickového řešení.....23

6.3 Vyhodnocení dolaznickového řešení.....23

7. Výsledky výzkumu.....25

7.1 Splnění cílů.....27

8. Závěr.....37

Přehled portálu Struktury.....40

Přílohy.....43

OBSAH

1. Úvod	6
2. Cíl práce.....	6
3. Role počítačové technologie ve vzdělávání.....	7
4. Podpora počítačové technologie ve škole.....	7
4.1 Zavádění počítačové technologie do škol	8
4.2 Proškolení učitelů	9
4.3 Zajištění techniky	10
4.4 Kam spěje vývoj vzdělávacích technologií a jejich pomoc při práci učitele.....	13
5. Počítačová podpora výuky žáků ve speciální škole	15
5.1 Názory na využití počítačové podpory	16
5.2 Využití počítačové učebny	18
5.3 Speciální pomůcky	18
5.4 Formy a metody využití počítačové podpory	20
6. Dotazníkové šetření	22
6.1 Výzkum.....	22
6.2 Popis dotazníkového šetření.....	23
6.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	23
7. Výsledky výzkumu	55
7.1 Splnění cílů	57
8. Závěr	57
Přehled použité literatury	60
Přílohy.....	63

1. Úvod

Velký rozvoj informačních a komunikačních technologií s sebou přináší mnoho změn. Vývoj výpočetní techniky, její aplikace a trh s výpočetní technikou má v celém světě, ale i v našem státě nebyvalou dynamiku. Dostupnost a získání kvalitní výpočetní techniky a kvalitního programového vybavení není v současné době problémem. Vzdělání nesmí zůstat pozadu za rozvojem společnosti, a tak škola musí na tuto situaci reagovat. Postupné vybavování škol počítači, další počítačovou technikou a proškolení učitelů v práci s nimi je pouze počátkem. Ideálním stavem pak je běžné využívání technické podpory ve výuce ve všech oblastech vzdělávání.

Pro širokou veřejnost je speciální školství velkou neznámou. Jeho místo je však nezastupitelné a nezbytné. Ve speciálních školách jsou vzděláváni žáci se **zdravotním postižením** (s mentálním, tělesným, zrakovým a sluchovým postižením, s vadami řeči, se souběžným postižením více vadami, autismem, vývojovými poruchami učení nebo chování a se sociálním znevýhodněním) a při jejich výuce jsou ve velké míře využívány počítače a další počítačová technika.

Bakalářská práce popisuje role a podporu počítačové techniky, možnost jejího využití a zjišťuje především postoje ředitelů, ale i učitelů k využití počítačové podpory ve vzdělávání.

2. Cíl práce

Již osmým rokem jsem ředitelkou speciální základní školy a mám kladný vztah k technice. Problematika možnosti využití počítačové podpory ve vzdělávání zdravotně postižených žáků mě velmi zajímá.

Cílem bakalářské práce je zmapovat postoje ředitelů k využití počítačové podpory ve vzdělávání žáků, posouzení jejího využití, zájem a názor učitelů na její využití ve speciálních školách děčínského regionu.

3. Role počítačové technologie ve vzdělávání

Motto:

„Multimédia nenahradí ani učitele, ani rodiče, jako to neudělá žádná učebnice, ani nezmenší význam čtení. Ale obrázky a zvuky zkušenost poznání nesmírně obohatí“.

Bill Gates, prezident firmy Microsoft

Informační a komunikační technologie (ICT) proměnily současnou kulturu a společnost v rozsahu srovnatelném snad jenom s Guttenbergovým vynálezem knihtisku.

V dnešní době se informační a komunikační technologie nepochybně dotýká téměř všech oblastí lidského života a usnadňuje práci v mnoha oborech. Nejčastěji je využívána v těchto oblastech: kancelářské a databázové aplikace, projektování a konstrukce, zpracování multimédií, řídicí systémy, programování, zábava, speciální systémy programované na zakázku.

Významným mezníkem ve využívání informační a komunikační technologie v českém školství byly projekty Státní informační politiky ve vzdělávání, které odstartovaly vstup počítačové technologie v celostátním měřítku do škol - „Internet do škol“, „Informační gramotnost“ a „SW a informační zdroje“.

V současném vývoji hrají informační a komunikační technologie ve vzdělávání žáků velmi významnou roli. Vhodné využití nových technologií ve škole doslova otevírá okno do světa a zpřístupňuje učitelům i jeho žákům nekonečnou řadu nových možností využití techniky ve výuce.

4. Podpora počítačové technologie ve škole

Významnou roli při zavádění počítačové technologie do různých typů škol sehrál projekt „Internet do škol“. V rámci tohoto projektu bylo v letech 2001 a 2002 vybudováno na 3620 školách základní pracoviště s počítačovou technikou, které by si školy ze svého rozpočtu nemohly dovolit a je důležité že se o využívání ICT ve výuce už přestalo jenom mluvit.

V dalších letech školy rozšiřovaly dle svých možností vybavení další počítačovou technikou a interaktivními pomůckami.

Budování technické podpory je podmíněno především zájmem ředitelů škol a pedagogických pracovníků o rozvoj počítačové podpory ve vzdělávání.

4.1 Zavádění počítačové technologie do škol

Projekt „Internet do škol“ přinesl v průběhu roků 2001 a 2002 do několika tisíc českých škol možnosti elektronické komunikace. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT ČR, <http://www.msmt.cz>) tak prostřednictvím generálního dodavatele (AutoCont On Line, a. s. a ČESKÝ TELECOM, nyní Telefónica O₂) zavedlo do počítačově nevybavených českých škol počítače, periferie, internetové připojení a související internetové i intranetové služby. Po realizaci připojení školy informační a komunikační struktury v rámci projektu byl zajištěn provoz v rozsahu po dobu 36 měsíců na každé škole. Projekt Internet do škol na všech školách byl ukončen k 31. srpnu 2005. Po této době byly převedeny pracovní stanice s technologiemi do vlastnictví školám za symbolickou částku 1 Kč.

Na školách zapojených do projektu Internet do škol byl proveden komplexní průzkum, jednou z otázek byla spokojenost s projektem „Internet do škol“. Z celkového počtu 3620 škol zapojených do projektu odpovědělo 1 846 školských zařízení pozitivně.

Během dalších let školy dovybavily své počítačové učebny dalšími počítači, dataprojektory, interaktivními tabulemi a dalšími přídatnými zařízeními.

Do října 2007 měly všechny školy zapojené do projektu „Internet do škol“ připojení na internet zdarma. Od listopadu 2007 si školy náklady na připojení k internetu hradí samy nebo mohly využít dotace v rámci projektu Konektivity.

Během posledních šesti let mohly školy využít účelově vázané dotace na proškolení pedagogických pracovníků, rozšíření sítě LAN a nákup výukových programů.

4.2 Proškolení učitelů

Zavádění technické podpory do vzdělávání není možné bez odborně proškolených učitelů a ICT koordinátorů.

Program „Informační gramotnost“ umožnil ředitelům škol využít účelově vázané finanční prostředky na realizaci školení učitelů a přípravu ICT koordinátora ve škole.

Vzdělávání pedagogických pracovníků bylo zaměřeno na základní uživatelské znalosti, školení poučených uživatelů a školení specifických znalostí.

Integrace ICT ve škole zahrnovala přípravu ICT koordinátorů, plán využití ICT na škole a ICT vzdělávání vedení školského zařízení.

Sběr dat realizovaný MŠMT a technicky zajišťovaný Ústavem pro informace ve vzdělávání v lednu 2007, který proběhl jako součást vyúčtování dotací Státní informační politiky ve vzdělávání za čtyři roky, nám dává přehled proškolených pedagogických pracovníků. (Podchycená skupina: 97,66 % všech typů škol a školských zařízení.)

Nejvyšší stupeň dosaženého ICT vzdělání pedagogických pracovníků:

Z (Z - základní uživatelské znalosti) 27,45%

Z a P0 (P0 - úvodní modul školení poučených uživatelů) 27,97%

Z, P0 a PV1 (PV1 - volitelný modul školení poučených uživatelů) 15,21%

Z, P0, PV1 a PV2 (PV2 – volitelný modul školení poučených uživatelů) 13,39%

Žádné ze školení (Z, P0, PV1 a PV2) 15,98%

Celkem se různých typů vzdělávání zúčastnilo 84,02 % pedagogických pracovníků.

Jedním z cílů SIPVZ bylo dosažení úrovně Z u 75% učitelů. Tento cíl byl splněn.

V současné době mají ředitelé škol možnosti vysílat pedagogické pracovníky v rámci dalšího vzdělávání na různé semináře zaměřené na informační, komunikační a interaktivní technologii. Ve vzdělávacích institucích zabývajících se školením v rámci ICT mají učitelé možnost získat i certifikát ECDL. Další formou vzdělávání je specializační studium koordinátorů ICT, která je využívána na všech typech škol.

4.3 Zajištění techniky

K tomu, aby byla výuka za pomoci počítačové podpory kvalitní, je nutné zajistit odpovídající vybavení technikou.

Možnosti škol jsou různé, často chybí finance, prostory a pedagogičtí pracovníci se zájmem o zavádění a využívání nových možností ve vzdělávání.

Nabídka technického vybavení pro školy ke zkvalitnění výuky je stále větší.

Mezi techniku, kterou lze v současné době využít ve všech typech škol patří:

OSOBNÍ POČÍTAČ

Osobní počítač je určen pro jednoho uživatele. Existují i přenosné verze, z nichž nejběžnější je v současnosti tzv. notebook - počítač o rozměrech a váze větších knih. Stolní provedení se skládá z centrální jednotky, monitoru a dalších periférií, jako je klávesnice, myš, tiskárna a další. Vše důležité se však skrývá v centrální jednotce - zde sídlí procesor, operační paměť i pevný disk, což jsou klíčové součásti každého osobního počítače. Pro jeho chování je pak určující operační systém. K počítači se dnes připojují nejrůznější periferní zařízení, naprostou samozřejmostí jsou dnes například mikrofon, sluchátka (případně reproduktory), které z PC dělají opravdové multimediální a ve spojení s internetem také komunikační centrum. Nejčastěji se počítač využívá k práci s různými výukovými programy (výklad, procvičování, testy) a k práci s internetem ve výuce (využití výukových programů a her).

DATAPROJEKTOR

Dataprojektor snímá pracovní plochu počítače učitele do prostoru třídy. Ve školním prostředí se toto zařízení především používá při výkladu látky, kdy má učitel připravenou prezentaci v digitální podobě, ale i při opakování učiva, zadávání úloh, didaktických testech, písemných pracích, promítání výukových a naučných filmů a ostatních tematicky zaměřených filmů.

VIZUALIZÉR

Vizualizér připomíná svou podobou zpětný projektor. Zachycuje malou kamerou informace přímo z průsvitné nebo neprůsvitné předlohy, snímán může být i trojrozměrný předmět. Vizualizér vytváří ze snímaných objektů digitální záznam, který je zvětšen a prostřednictvím dataprojektoru zobrazen na projekční plátno. Informace mohou být pro pozdější použití uloženy do paměti počítače, u vybraných vizualizérů přímo do interní paměti zařízení.

Učitel může v hodinách využít širokou škálu tištěných materiálů, aniž by je musel předem složitě vytvářet nebo zpracovávat.

INTERAKTIVNÍ TABULE

Interaktivní tabule je velká dotyková zobrazovací plocha reagující na pohyb, propojená s počítačem vybaveným příslušným softwarem.

Pomocí interaktivní tabule je možné ovládat počítač, spuštěné programy, zobrazovat elektronické prezentace, do kterých může učitel přímo z plochy tabule zasahovat a provené změny ukládat. Interaktivní tabule je vhodná pro práci s multimediálními výukovými programy. Všechny programy, které jsou v počítači, mohou být zobrazeny na interaktivní tabuli. Interaktivní tabule je pomocníkem učitele při výkladu, vysvětlování, opakování a procvičování látky, nácviku vyhledávání informací na internetu, ale i při projektovém vyučování. Hlavním přínosem tohoto technického zařízení je zprostředkování vizuální informace všem žákům ve třídě, zvýšení názornosti výuky, motivace, rozvoj dialogu mezi učitelem a dětmi a úspora času. Interaktivní tabule umožňuje aktivně zapojovat žáky do vyučování.

Odbor státní informační politiky ve vzdělávání MŠMT zdůrazňuje tyto obecné výhody interaktivní tabule:

- Podporuje motivaci a zájem žáků o novou látku.
- Umožňuje měnit formy vyučování podle momentálních potřeb.
- Ulehčuje tvorbu prezentací, her a projektů.
- Usnadňuje učení žáků s vývojovými poruchami učení.
- Pomáhá učiteli vytvářet přípravy na jednotlivé hodiny.

Výhody z hlediska metodologie:

- Učitelé mohou připravovat hodiny dopředu a uložit si je pro opětovné použití.
- Zápisy z každé vyučovací hodiny lze umístit na internet, což umožňuje doplnění látky žákům, kteří ve škole nebyli.
- Lze snadno přecházet z frontálního vyučování během spuštěné prezentace k procvičování v integrovaných skupinách.
- Okamžitá zpětná vazba je zajištěna všem žákům i učiteli.
- Všichni žáci se mohou aktivně zapojovat do výuky.
- Tabule umožňuje méně stresující zkoušení, žáci mohou demonstrovat své vědomosti pomocí prezentací nebo her.
- Podporuje mezipředmětové vztahy.
- Umožňuje tvorbu projektů.
- Všeestranně působí na smysly žáků.

TABLET

S pomocí tabletu lze na dálku ovládat připojený počítač a komunikovat s interaktivní tabulí podobně jako s myší. Skládá se z pracovní plochy, která má přibližně velikost formátu A4 a snímacího pera. Pro práci s informacemi na tabuli může učitel sedět či stát v prostoru třídy a pracovat s ní vzdáleně prostřednictvím tabletu. Nevýhodou je, že na jeho pracovní ploše nejsou zobrazeny žádné informace, proto musí učitel vidět na monitor počítače nebo na tabuli. Tento nedostatek řeší LCD tablety, u kterých je pracovní plochou dotykový LCD display. Při práci není nutné sledovat tabuli ani počítač, ale přímo obrazovku tabletu. Tablet je nenahraditelný pro pohybově handicapované žáky, kteří se díky němu mohou plně zapojit do interaktivní výuky, aniž by se museli pohybovat po třídě.

HLASOVACÍ ZAŘÍZENÍ

Hlasovací zařízení vizuálně připomíná dálkový ovladač televizoru. S jeho pomocí mohou žáci hlasovat neboli volit správné výsledky a odpovědi zobrazené dataprojektorem nebo interaktivní tabulí při procvičování, upevňování nebo zkoušení učiva. Hlasovací zařízení je bezdrátově provázáno s počítačem učitele, volba žáků je v reálném čase zaznamenávána, vyhodnocována a může být

vzápětí zobrazena nebo uložena do počítače. Elektornické testování pomocí hlasovacího systému umožňuje okamžitou zpětnou vazbu, pro učitele odpadá opravování písemných prací a pro žáky není tak stresující jako klasické formy zkoušení. Anonymní hlasování lze využít při zjišťování názorů žáků na choulostivé otázky.

AUDIOVIZUÁLNÍ TECHNIKA

Audiovizuální technika je skupina technických zařízení, která jsou schopna prezentovat současně zvuk i obraz. Ve školách je využívána k projekci výukových televizních pořadů, dokumentárních filmů, spotů, instruktážních pořadů, výukových kurzů aj. Mezi nejčastěji využívanou audiovizuální techniku patří televize, videopřehrávač a DVD přehrávač. Mohou jimi být i ozvučené počítače propojené s dataprojektorem nebo interaktivní tabulí. Audiovizuální technika nemusí být nutně spojena jen s promítáním, ale i k záznamu obrazu a zvuku. Například digitální kamera a software pro editaci videa nebo digitální fotoaparát se softwarem pro úpravu fotografií mohou být efektivně využity při zpracování prezentace školy.

4.4 Kam spěje vývoj vzdělávacích technologií a jejich pomoc při práci učitele

„Předvídat budoucnost do všech detailů jistě nelze. Se značnou jistotou však můžeme předjímat přinejmenším hlavní směry budoucího vývoje. Proto poměrně jistě víme, že technologie budou příští generace provázet celým životem a že se tudíž bez nich neobejde ani vzdělávání. Z indicií, které byly předloženy vyplývá, že technologie určitým způsobem ovlivňuje i vzdělávací postupy.“¹

E. M. Rogers popsal postup osvojování inovací ve společnosti a zavedl základní pojmy. U každého jednotlivého osvojitele má postup osvojení nových objevů a technologických řešení několik postupných kroků - objev, zájem, vyzkoušení, rozhodnutí, osvojení.²

¹ BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání*. Kladno: AISIS o. s., 2003, s.110. ISBN 80-239-0106-0.

² podrobněji BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání*. Kladno: AISIS o. s., 2003. ISBN 80-239-0106-0.

Pro nás zajímavým hlediskem je to, jaká část učitelů je v té které fázi zavádění ICT do praxe ochotna tuto novinku přijmout a používat.

Rogers rozděluje osvojitele do pěti kategorií:

- inovátoři – **nadšenci** (2.5%)
- časní osvojitelé - **vizionáři** (13.5%)
- ranná většina - **pragmatici** (34%)
- pozdní většina - **konzervativci** (34%)
- zpozdilci - **skeptici** (16%)

Aplikace této teorie na rozvoj technické podpory a jejího využití ve vzdělávání není obtížná. Každý jistě může sám sebe zařadit do některé z výše definovaných kategorií.

O vlivu informačních a komunikativních technologií na současný vývoj výukových metod nemůže být pochyb. V současné době převládá snaha zapojovat technologie do výuky spíše konstruktivním způsobem.

Porovnání tradičních - instruktivních a pokrokových - konstruktivních metod:³

Tradiční - instruktivní přístup	Pokrokový - konstruktivní přístup
<ul style="list-style-type: none">• činnost orientovaná na učitele• samostatná práce• řízená výuka• postup stejnou cestou• pevné osnovy a standardy• cílem konkrétní znalosti• drilování• izolovaný, umělý obsah učiva• předměty odděleny• hodiny odděleny	<ul style="list-style-type: none">• činnost orientovaná na studenta• týmová spolupráce• projektová výuka• postup odlišnými cestami• tématický učební plán• kritické myšlení, samostatné rozhodování• chápání na základě asociací• učivo reálné spojené souvislostmi• předměty spojeny tématy

³ BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání*. Kladno: AISIS o. s., 2003, s.110. ISBN 80-239-0106-0.

<ul style="list-style-type: none"> • žáci rozdělení podle věku • převládá pasivní přístup • testování a známkování • učitel nejvyšší autoritou • kázeň nejvyšší ctností • škola uzavřená okolí • nepříznivé vlivy minimalizovány 	<ul style="list-style-type: none"> • hodiny spojeny tématy • dělení podle schopností a zájmů • převládá aktivní přístup • slovní hodnocení • učitel pomocníkem a průvodcem • zájem o věc nejvyšší ctností • škola otevřená nejen okolí • riziko nežádoucích vlivů (např. internet)
---	--

Využívání informačních a komunikačních technologií urychluje a umocňuje výukové procesy. Dobrý učitel dokáže vymyslet a použít 1000+1 způsob, jak využít každý klad a možnost technické podpory ve vyučování. Hodina se stane dynamická, efektivní, zajímavá, metodicky pestrá, multimedialní... Špatný učitel se díky technice nestane lepším, naopak, pokud se spoléhá, že jej zachrání, nastane hořké rozčarování. Z toho vyplývá, že předpoklad pro efektivní využití techniky ve výuce je závislé především na schopnostech učitelů zacházet s moderními technologiemi, na porozumění možnostem, které přinášejí a na jejich dovednosti zahrnout ICT do používaných vyučovacích postupů. Jejich úkolem je výukové využití správně nasměrovat a vzbudit zájem žáka o danou látku. Role učitele, který ve výuce využívá ICT se posouvá z role poskytovatele faktů a informací na roli toho, kdo řídí poznávací a učební aktivity žáků.

5. Počítačová podpora výuky žáků ve speciální škole

Motto:

„Vzdělání je to, co nám zůstane, když zapomeneme, co jsme se naučili ve škole.“

Karel Čapek (český spisovatel a autor pojmu „robot“)

Velmi důležitou roli při zajištění počítačové podpory ve vzdělávání žáků ve všech typech škol v České republice v uplynulých letech hrály projekty Státní informační politiky ve vzdělávání. Do těchto projektů byly zařazeny i speciální

základní školy, které vzdělávají žáky se **zdravotním postižením** (s mentálním, tělesným, zrakovým a sluchovým postižením, s vadami řeči, se souběžným postižením více vadami, autismem, vývojovými poruchami učení nebo chování a se sociálním znevýhodněním) a při jejich výuce je využití počítačů, další počítačové techniky, audiovizuální i interaktivní techniky neodmyslitelné.

S rozvojem informačních technologií neustále vzrůstá potřeba člověka orientovat se v této problematice a být schopen aplikovat získané poznatky v praxi. Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** byla zařazena do RVP právě proto, aby vyhověla těmto požadavkům. Umožňuje žákům získat základní znalosti o informačních technologiích, osvojit si základní dovednosti užívání výpočetní a komunikační techniky a pracovat s informacemi - tedy dosáhnout elementární úrovně informační gramotnosti. Vzdělávání v této oblasti by mělo žákům usnadnit vstup do praktického života a vybavit je dovednostmi v dnešní době nezbytnými pro vykonávání téměř jakékoliv profese.

K využívání technické podpory ve vzdělávání neodmyslitelně patří podpora ředitele v těchto oblastech:

- získávání financí na technické vybavení
- vyškolení pedagogické sboru
- vhodné prostorové podmínky (samostatná multimediální učebna)
- počítač k dispozici učitelům
- vyhledávání nejvhodnějších počítačových programů
- podpora mimoškolních aktivit v rámci ICT a další

5.1 Názory na využití počítačové podpory

Práce s počítačem, s počítačovou podporou a její využití ve výuce přináší výhody, které jednoznačně převyšují zápory. Těch jsme si samozřejmě vědomi. Zde jsou uvedeny příklady několika kladů, ale i záporů, které tato výuka přináší (minimalizované na co nejnížší možnou míru).⁴

⁴ ŠIMOŇÁK, K. Výhody a nevýhody výuky na počítači. *EDUCAnet Ostrava* [on line], 2007 [cit.2007-11-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.ostrava.educanet.cz>>

Klady ⁵

- výukové programy rozvíjejí oproti klasickému učení daleko více kreativitu žáků
- učení je pro žáky zábavnější, často si ani neuvědomují, že se vlastně učí
- jsou motivováni tím, co je baví a učí se zároveň pracovat s počítačovou technikou v příjemném prostředí
- vysoká efektivita výuky
- probíranou látku žáci vnímají zrakem, sluchem a aktivně se do ní zapojují, dokážou si ji proto lépe zapamatovat
- při výuce na počítači si žáci sami volí čas, kdy se budou učit
- výuka je interaktivní, takže když žák splní nějaký úkol, hned se dozví, zda je správně či udělal chyby, uvědomuje si úspěch
- rychlost a forma výuky se dá lépe přizpůsobit rytmu i schopnostem žáka
- je možné vytvořit vlastní rozvrh a přehled úkolů
- výukový program dokáže nahradit celou řadu rozmanitých pomůcek, obvykle bývá názornější než klasická výuka
- internet zajistí žákům komfortní a rychlý přístup k informacím
- žáci jsou vedeni ke spolupráci při interaktivní výuce, mají kontakt s vrstevníky, rozvíjejí se jejich vyjadřovací schopnosti
- možnost individuálního přístupu a využití speciálních pomůcek

Zápory (ve škole lze tyto zápory omezit na minimum) ⁶

- žáci, kteří vysedávají dlouho u počítače, se mohou stát na něm závislími, může se jim zhoršit školní prospěch, ale mohou mít i zdravotní problémy
- žáci ztrácejí motivaci číst, protože vše najdou na internetu, tím se však ochuzují

⁵ ŠIMOŇÁK, K. Výhody a nevýhody výuky na počítači. *EDUCAnet Ostrava* [on line], 2007 [cit.2007- 11-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.ostrava.educanet.cz>>

⁶ ŠIMOŇÁK, K. Výhody a nevýhody výuky na počítači. *EDUCAnet Ostrava* [on line], 2007 [cit.2007- 11-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.ostrava.educanet.cz>>

5.2 Využití počítačové učebny

Ve škole se výuka s využitím technické podpory obvykle soustřeďuje do počítačových a multimediálních učeben, tedy učeben speciálně vybavených počítači a dalšími technickými prostředky. Každá učebna má být vybavena podle daných technických a hygienických norem, její provoz je dán řádem učebny a rozvrhem jejího využití (pokud ho škola má sestaven).

Existují tři hlavní možnosti uspořádání počítačů v učebně:

Učebna ve tvaru U – učitel uprostřed. Žáci dobře vidí na učitele, za katedrou může být umístěno plátno a projektor. Učitel však nemá kontrolu nad všemi žáky, musí obcházet celou třídu.

Učebna ve tvaru U – učitel chodí okolo stěn. Učitel má dobrý přehled o tom, co žáci dělají, žáci však nevidí na učitele, při výkladu a případném použití projektoru se musejí otáčet a hůře se jim opakuje to, co učitel ukazuje.

Učebna v řadách lavic. Žáci dobře vidí na učitele, mohou pohodlně sledovat výklad. Pokud učitel přejde do zadní části učebny, má dobrý přehled o tom, co žáci dělají.

Využívání počítačové a multimediální učebny:

Pravidelné využití – rozvrh tříd s jednotlivými předměty, mimoškolních aktivit s respektováním psychohygieny žáků. Ve volných hodinách a po skončení vyučování žáků mohou využít učebnu učitelé.

Nepravidelné využití – není stanoven rozvrh, využití učebny závisí na domluvě mezi učiteli.

5.3 Speciální pomůcky

Při práci s počítačovou podporou při výuce zdravotně postižených žáků má velký význam využití různých programů a speciálních pomůcek.

STANDARDNÍ DOPLŇKY K POČÍTAČI A SPECIÁLNÍ POMŮCKY PRO SNADNĚJŠÍ OVLÁDÁNÍ POČÍTAČE ⁷

Monitory

Pro žáky se zbytky zraku jsou vhodné monitory 19" a větší. Umožňují žákům lépe se orientovat na obrazovce.

Dotekové monitory

Multimediální softwarové aplikace společně s dotekovou obrazovkou vytvářejí silný komunikační prostředek jednoduše ovladatelný i neškoleným uživatelem. Dotekové monitory jsou vhodné pro žáky se všemi zdravotními postiženími.

Adaptéry a externí spínače

Pomocí externích spínačů (tlačítek) a za pomoci speciálního software dokáže ovládat počítač i člověk s těžkým tělesným postižením. Externí tlačítka slouží pro zjednodušené ovládání speciálních programů mentálně i tělesně postiženými dětmi, kterým by ovládání standardních periférií (myš, klávesnice) dělalo velké problémy. Mezi adaptéry a sensorové spínače patří spínače různých tvarů barev, sensorový spínač obdélníkového tvaru s aktivní plochou 40x40 mm doprovázen světelnou signalizací a další.

Speciální klávesnice

Při práci se zdravotně postiženými žáky se využívá velkoplošná klávesnice (velikost kláves 20x20 mm, 40x40 mm), sensorová klávesnice se šesti hmatníky (čtyři kurzorové klávesy, Enter a Esc) a ostatní speciálně upravené klávesnice.

Polohovací zařízení

Polohovací zařízení nahrazuje myš. Speciální myši a velkoplošná tlačítka jsou určena pro žáky, kteří mají problémy s jemnou motorikou, třesem ruky, deformitou ruky apod. Mezi polohovací zařízení patří upravené myši s přepínáním funkcí, BigTrack a ErgoRest pro ovládání celou dlaní nebo celou paží. Pro žáky s těžkým tělesným postižením lze využít SmartNAV, který umožňuje ovládání počítače pohybem hlavy a Systém 14Control je ovládán pohybem hlavy a očí (i mrkáním).

U těchto zařízení je snadná instalace, jednoduchý způsob používání, mobilnost a univerzálnost.

⁷ podrobnější informace: *Občanské sdružení PETIT* [on line]. Speciální pomůcky a výukové programy. Dostupné na WWW: <<http://petit-os.cz>>

Speciální programy pro alternativní ovládání počítače

Programy JetVoice a MyVoice jsou programy, které po zadání jednoduchých hlasových povelů pomáhají žákům ovládat počítač (spouštění programů, psaní textu, vyhledávání na internetu, práce s e-mailem a ostatní).

Licenční výukové programy a speciální programy pro handicapované

V současné době je nabídka výukových programů veliká. Mezi firmy, které nabízejí výukové programy, které lze využít při výuce ve speciálních školách, patří Terasoft, Silcom, Didakta a Petit, tvorbou interaktivních učebnic se zabývá nakladatelství Fraus.

Tvorbou programů pro děti s postižením se zabývá firma Petit. Používání těchto programů děti výrazně motivuje, umožňuje jim vzdělávání neotřelou a pro ně velmi atraktivní formou.

Digitální lupa

Digitální lupa je pomůcka určená slabozrakým uživatelům a uživatelům se zbytky zraku. K užívaným lupám patří digitální televizní lupy, které tvoří výkonný multimediální počítač vybavený zvětšovací programem, případně i hlasovým výstupem, a vysoce kvalitním monitorem, či LCD displejem. Prostřednictvím připojeného skeneru mohou slabozrací uživatelé číst tištěné předlohy ve zvětšené podobě na obrazovce počítače, případně je číst pomocí hlasového výstupu. Díky zvětšovací programům mají uživatelé přístup k libovolným informacím v digitální podobě, např. z internetu.

5.4 Formy a metody využití počítačové podpory

Využití počítačové podpory hraje významnou roli ve vzdělávání žáků se zdravotním postižením (s mentálním, tělesným, zrakovým a sluchovým postižením, s vadami řeči, se souběžným postižením více vadami, autismem, vývojovými poruchami učení nebo chování a se sociálním znevýhodněním).

Ke splnění cílů vzdělávání je využívána řada speciálních i klasických metod a forem práce, ve kterých se v současné době uplatňuje využití počítačové technologie. Při jejím využití je nutné vhodně volit formy a metody, tak aby bylo využito, co největší efektivity a zájmu žáků při vzdělávání.

Ve speciálních školách je především využívána metoda názorného vyučování a řešení modelových situací frontálně, ve skupinách nebo individuálně. Mezi další metody patří přednáška, která je využívána velmi zřídka, většinou je zaměřena na určité téma a na její realizaci je zván odborník.

NÁZORNÉ VYUČOVÁNÍ

Metoda, která může žákům daleko lépe přiblížit daný problém, se nazývá názorné vyučování. Jde o formu vhodnou zejména pro předávání prakticky uplatnitelných znalostí a dovedností. Aby si žáci mohli vytvořit jasnou představu, vzdělává je učitel za pomoci praktické demonstrace.

HRANÍ ROLÍ, MODELOVÉ SITUACE A ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Oblíbenými vzdělávacími metodami jsou i hraní rolí, modelové situace a řešení problému. Žáci jsou většinou požádáni, aby se vcítili do určité role. Následně jim učitel představí konkrétní situaci nebo problém, které mají řešit.

PŘEDNÁŠKA

Formou přednášky se obvykle předávají praktické informace nebo teoretické znalosti. Hodnotu této formy vzdělávání může případně zvýšit následná diskuze mezi přednášejícím a účastníky. V ní si posluchači mohou nechat vysvětlit případné nejasnosti nebo naopak prezentovat vlastní názor na řešení problému. Většina přednášek je postavena tak, že účastník má na obsah i proces samotného učení minimální vliv. Díky této metodě sice může lektor prezentovat velký počet strukturovaných informací, měl by však vždy přihlížet k tomu, že člověk není schopen udržet koncentraci po delší dobu, a podle konkrétní situace volit i vhodný přístup.

Mezi počítačovou podporu, kterou lze využít při vyučování zdravotně postižených žáků patří:

- osobní počítač
- dataprojektor
- vizualizér
- interaktivní tabule
- tablet
- hlasovací zařízení

- audiovizuální technika

Při práci s počítačovou podporou ve vzdělávání je možné využít:

- vlastní prezentace a přejeté prezentace
- vyhledávání na internetu
- výukové hry a programy z internetu
- licenční výukové programy (od firem Terasoft, Silcom, Didakta, Petit,...)
- kontrolní práce (vlastní i přejeté)
- shlédnutí dokumentárních a naučných filmů, ostatních filmů

Při všech formách vzdělávání je nutné vzít v úvahu zdravotní postižení žáků a využití speciálních pomůcek, které jim při vzdělávání pomáhají. Mezi nejčastěji využívané ve speciálním školství patří adaptéry a externí spínače, speciální klávesnice, polohovací zařízení, monitory 19" a větší, digitální lupy, licenční výukové programy a speciální výukové programy pro handicapované.

6. Dotazníkové šetření

Ke zjišťování podkladů k bakalářské práci jsem využila dotazník, který je jednou z nejméně používaných metod. Dotazník je v podstatě specifická forma rozhovoru, která je převedena do psané podoby.

6.1 Výzkum

Ve své výzkumné sondě chci objasnit tyto výzkumné otázky:

1. *Má vytvoření podmínek pro práci s počítačovou podporou vliv na její využívání ve výuce zdravotně postižených žáků?*
2. *Převažuje při využití počítačové podpory ve vzdělávání zdravotně postižených žáků práce s počítači?*
3. *Mají ředitelé a učitelé pozitivní názor na využívání počítačové podpory ve výuce?*

4. Mají učitelé zájem o práci s počítačovou podporou?

6.2 Popis dotazníkového šetření

Ke zjišťování podkladů k úspěšnému zpracování bakalářské práce jsem připravila dva dotazníky. Jeden dotazník je určen ředitelům škol a druhý učitelům.

Úvodní část dotazníku vysvětluje cíl bakalářské práce, vyzdvihuje důležitost respondentových odpovědí, obsahuje pokyny k vyplnění dotazníku a poděkování za čas věnovaný vyplnění dotazníku.

Dotazník je rozdělen na tři části. První část zjišťuje všeobecné informace o řediteli, učitelích a škole. Druhá část je zaměřena na zjištění postoje ředitelů k počítačové podpoře a názor učitelů na její podporu ze strany ředitele. Ve třetí části je otevřená otázka, kde mohou ředitelé i učitelé vyjádřit svůj názor na využití práce s počítačovou podporou při vzdělávání žáků ve speciálním školství.

Vyplnění dotazníku bylo osobně konzultováno s řediteli jednotlivých škol a poté byl dotazník zaslán elektronickou poštou na sedm speciálních škol v regionu Děčín. Do zjišťování informací je zahrnuta i osmá škola tohoto typu, ve které jsem ředitelkou. Učitelé této školy vyplnili dotazník jako první, aby mohly být otázky v dotazníku upraveny.

Vyplněné dotazníky byly odeslány ze tří škol elektronickou poštou, ze čtyř škol běžnou poštou a z kmenové školy byly odevzdány přímo ředitelce. Všechny školy vyplnily a dodaly dotazníky během dvou týdnů.

Návratnost dotazníků: od 8 ředitelů (100%), od 68 učitelů (94%).

6.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Ve vyhodnocení dotazníku jsou ředitelé, učitelé a jim příslušné školy označeny čísly jedna až osm (v tabulkách v prvním řádku a v grafech na ose x).

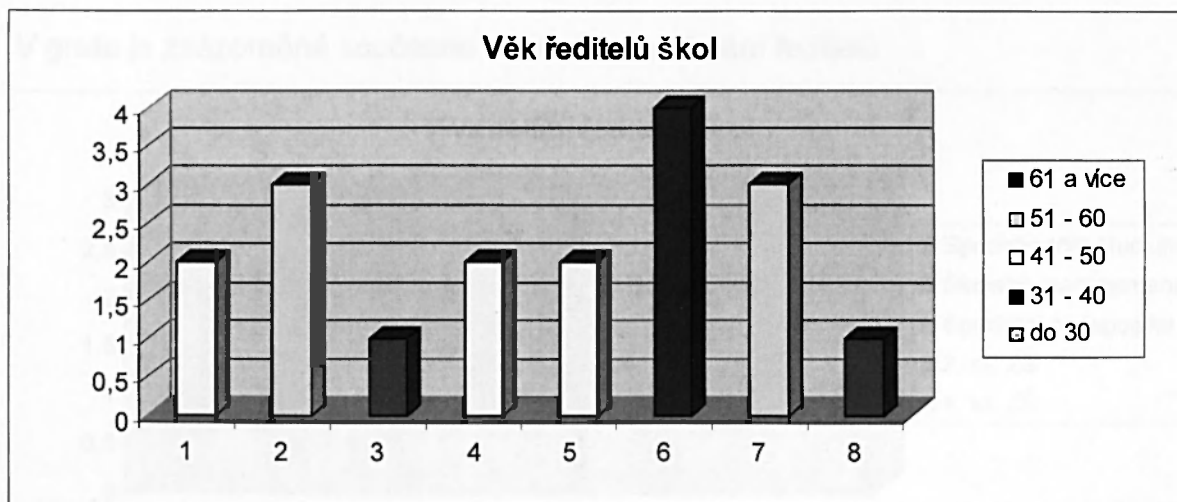
Speciální základní školy regionu Děčín řídí šest ředitelů a dvě ředitelky škol. V komentáři jsou pro zjednodušení uváděni ředitelé škol.

V pedagogických sborech všech škol jsou zastoupena obě pohlaví, v komentáři jsou pro zjednodušení uváděni učitelé.

UPŘESŇUJÍCÍ INFORMACE O ŘEDITELÍCH A ŠKOLÁCH

1.Věk ředitelů škol

ředitel	1	2	3	4	5	6	7	8
věk	41 - 50	51 - 60	31 - 40	41 - 50	41 - 50	61 a více	51 - 60	31 - 40



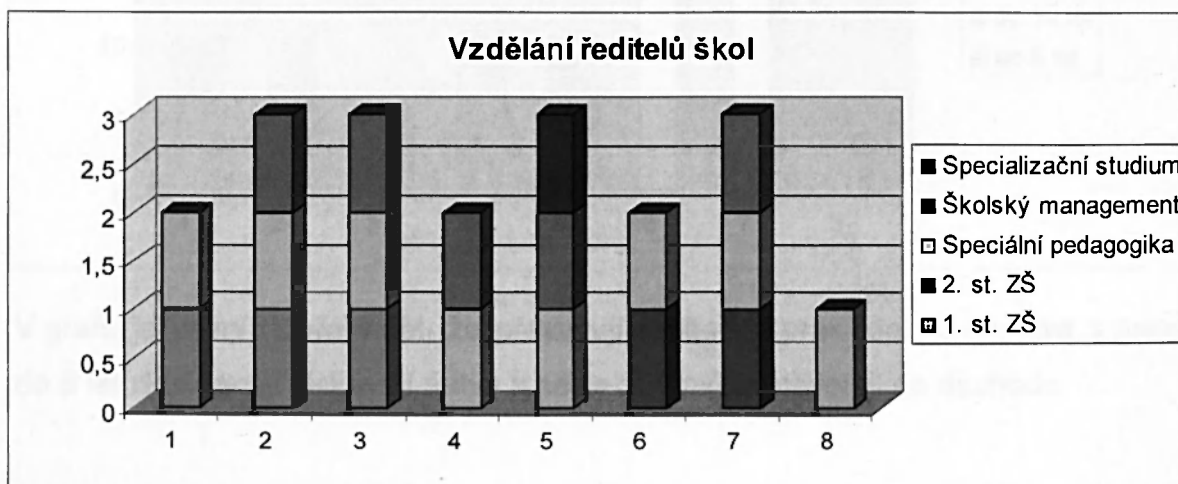
Věk ředitelů škol je v rozmezí 31 let až důchodového věku. Pět ředitelů je ve věku 41 až 60 let. Ti mají dlouholeté pedagogické zkušenosti. Dva jsou mladí a získávají zkušenosti ve funkci ředitele. Z důvodu slučování škol se dva ředitelé ve věku 60 a více let chystají do zaslouženého důchodu.

2. Vzdělání ředitelů škol

vzdělání	1	2	3	4	5	6	7	8
1. st. ZŠ	1	1	1	0	0	0	0	0
2. st. ZŠ (ČJ+TV, M+ZTV)	0	0	0	1	0	1	1	0
Speciální pedagogika	1	1	1	1	1	1	1	1
Školský management	0	1	1	1	1	0	0	0
Specializační studium	0	0	0	0	1	0	0	0

(Poznámka k tabulce: ANO = 1, NE = 0)

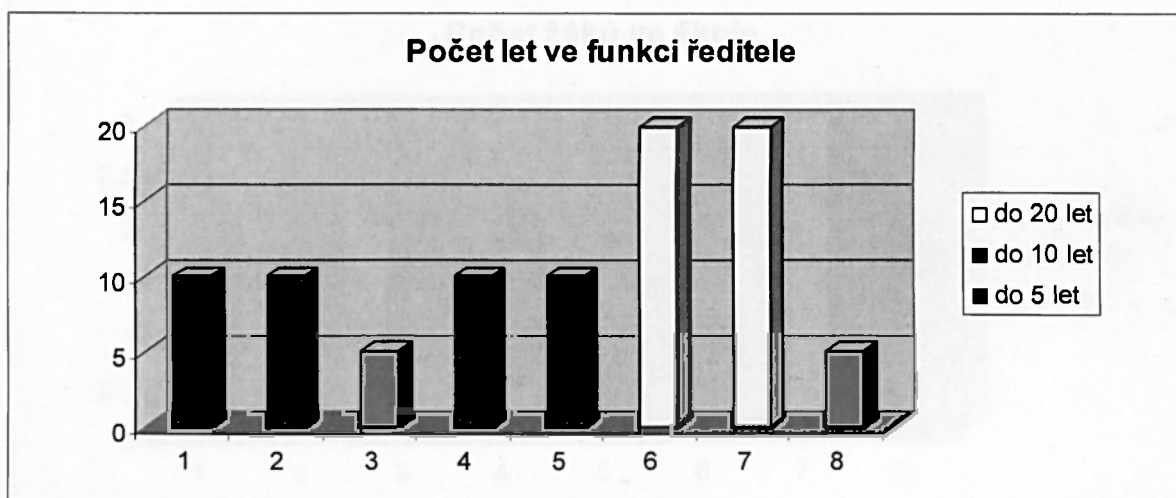
V grafu je znázorněné současné dokončené vzdělání ředitelů.



Všichni ředitelé mají vysokoškolské vzdělání pedagogického směru a speciální pedagogiku, mají splněné kvalifikační studium školského managementu nebo studují. Vzhledem k tomu, že většina ředitelů vykonává ještě metodika primární prevence nebo ICT koordinátora, musí si doplnit specializační studium – jeden má specializační studium splněno, dva si ho doplňují, další jeho splnění plánují po ukončení studia školského managementu.

3. Počet let ve funkci ředitele školy

ředitel	1	2	3	4	5	6	7	8
praxe	do 10	do 10	do 5	do 10	do 10	do 20	do 20	do 5



V grafu je velmi dobře vidět, že převažují ředitelé s praxí do 10 let, dva s praxí do 5 let zkušenosti získávají a dva s nejdelší praxí se chystají do důchodu.

4. Počet žáků (současný)

škola	1	2	3	4	5	6	7	8
počet žáků	50 - 100	50 - 100	50 - 100	50 - 100	do 50	do 50	101 a více	50 - 100



Počet žáků ve speciálních školách je většinou v rozmezí od 50 do 100 žáků. Nižší počet žáků je ve dvou malých městech, vyšší počet žáků je v bývalém okresním městě.

5. Počet pedagogických pracovníků na škole (současný - fyzický)

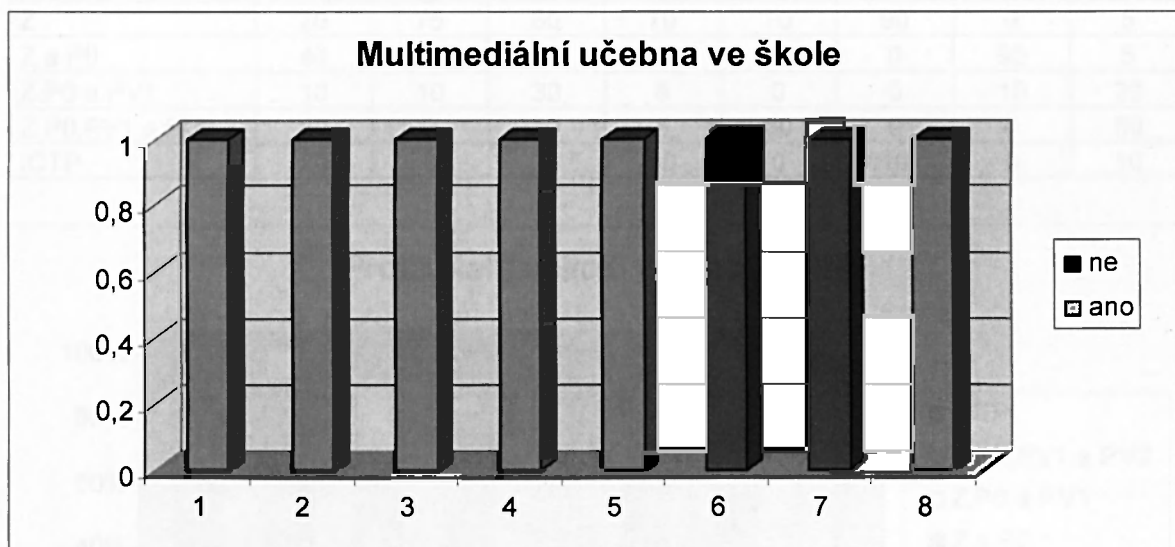
škola	1	2	3	4	5	6	7	8
počet PP	10 až 20	10 až 20	10 až 20	10 až 20	do 10	do 10	10 až 20	10 až 20



Na většině škol je počet pedagogických pracovníků 10 až 20. I když se zdá, že tento počet pedagogických pracovníků je na počet žáků velmi vysoký, vyplývá to ze zdravotního postižení žáků a nutnosti využití asistentů ve výuce.

6. Samostatná multimediální učebna, dle požadovaných norem

škola	1	2	3	4	5	6	7	8
učebna	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ano



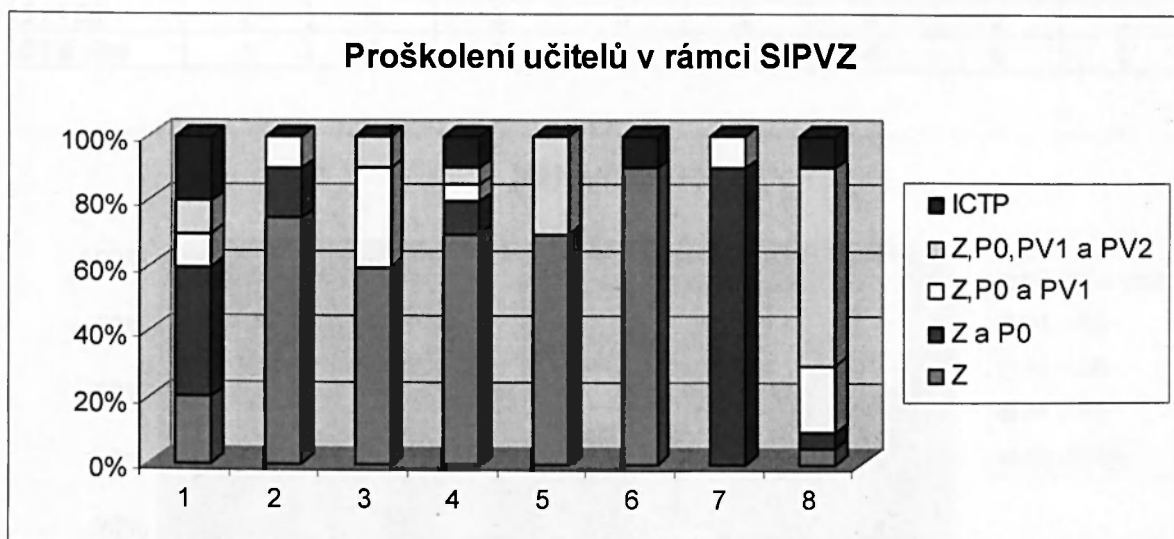
Samostatnou multimediální učebnu mají vybudovanou na šesti školách, což je velkou výhodou při jejím využití.

Možnost vybudování samostatné učebny je dáno prostorovými podmínkami jednotlivých škol.

7. Proškolení učitelů v rámci SIPVZ

(v procentech)

proškolení PP	1	2	3	4	5	6	7	8
Z	20	75	60	70	70	90	0	5
Z a P0	40	15	0	10	0	0	90	5
Z,P0 a PV1	10	10	30	5	0	0	10	20
Z,P0,PV1 a PV2	10	0	10	5	30	0	0	60
ICTP	20	0	0	10	0	10	0	10



Všichni ředitelé zajistili proškolení učitelů v rámci SIPVZ na 100%.

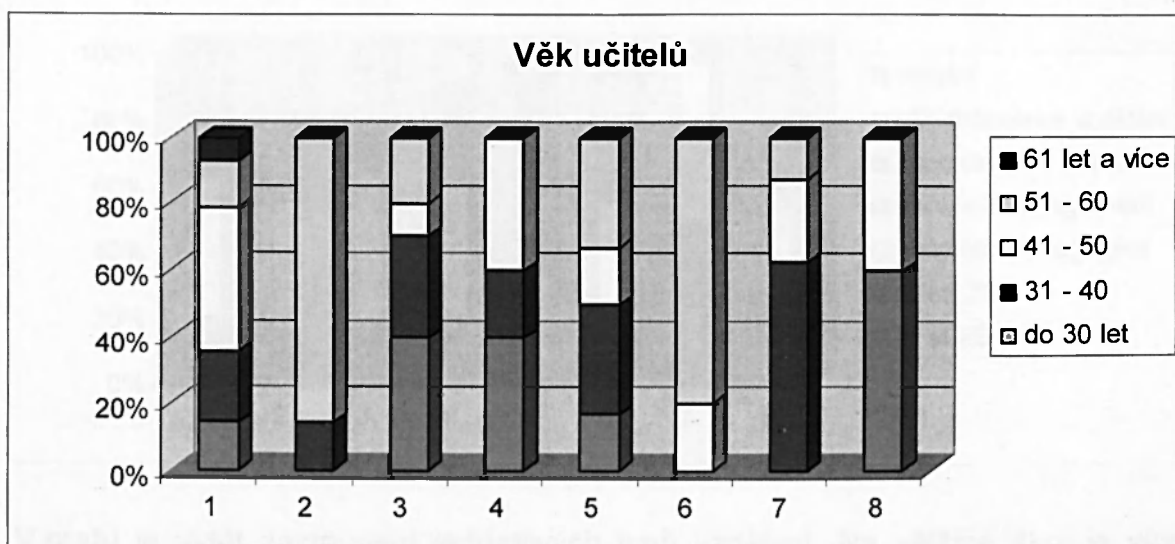
To se jim podařilo díky účelově vázaným finančním dotacím určeným na proškolení učitelů. Vždy byl určen nejnižší finanční limit (podle počtu žáků ve škole v rámci SIPVZ), který malým školám umožnil proškolit všechny učitele.

UPŘESŇUJÍCÍ INFORMACE O UČITELÍCH

(Poznámka: v tabulkách jsou uvedeny počty za školu)

1. Věk učitelů

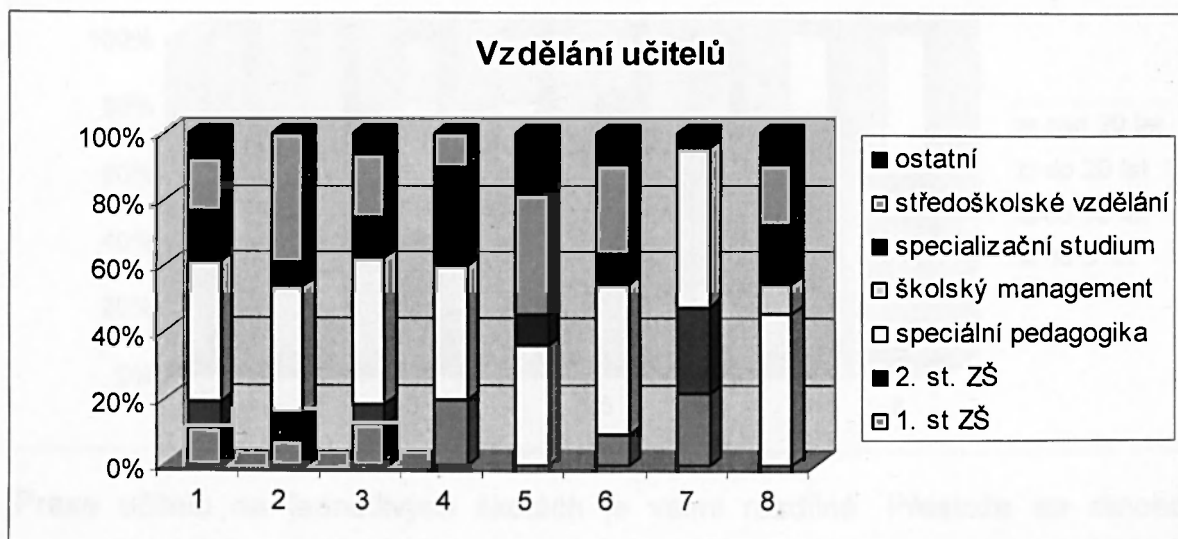
věk	1	2	3	4	5	6	7	8
do 30	2	0	4	2	1	0	0	3
31 - 40	3	1	3	1	2	0	10	0
41 - 50	6	0	1	2	1	1	4	2
51 - 60	2	6	2	0	2	4	2	0
61 a více	1	0	0	0	0	0	0	0



Věkové složení učitelů je velmi různorodé. Na většině škol je věk učitelů do padesáti let. Pouze na dvou školách je věk většiny učitelů nad padesát let.

2. Vzdělání učitelů

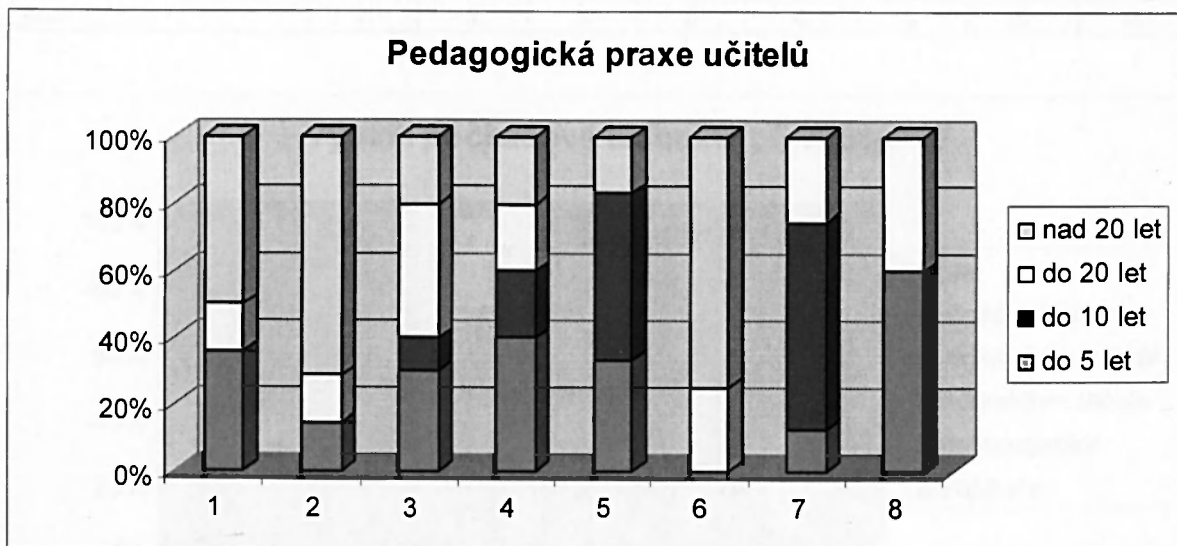
Vzdělání	1	2	3	4	5	6	7	8
1.st. ZŠ	3	1	2	2	0	1	5	0
2. st. ZŠ	2	1	1	0	0	0	6	0
spec. ped.	11	5	7	4	4	5	11	5
ŠM	0	0	0	0	0	0	0	1
specializační st.	4	1	2	3	1	1	1	2
středoškolské vz.	4	5	3	1	4	3	0	2
ostatní	2	0	1	0	2	1	0	1



V grafu je vidět zastoupení jednotlivých typů vzdělání. Na většině škol je více než 50% plně kvalifikovaných učitelů.

3. Pedagogická praxe učitelů

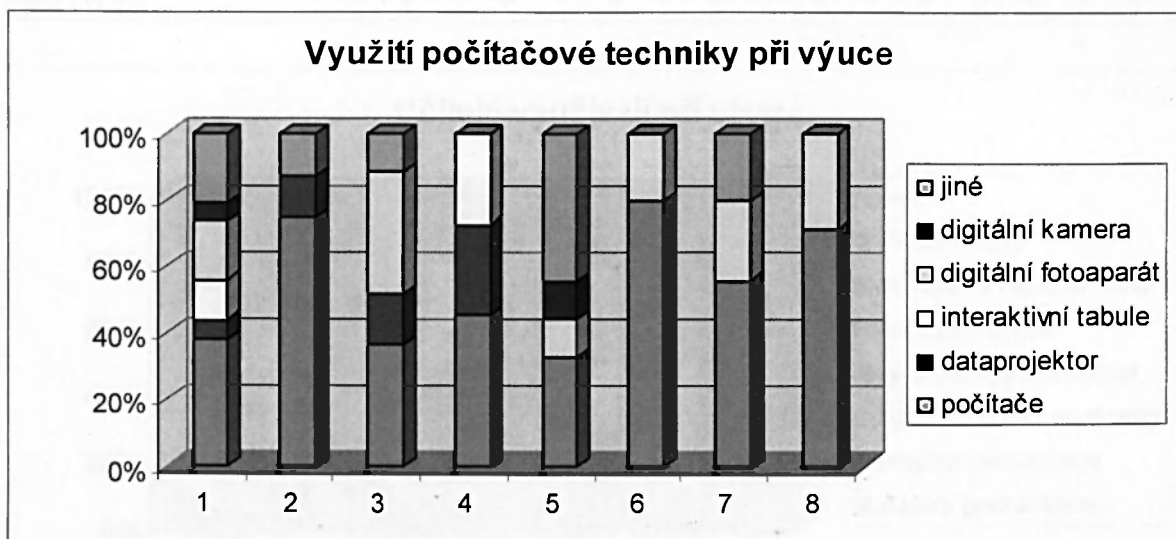
praxe	1	2	3	4	5	6	7	8
do 5 let	5	1	3	2	2	0	2	3
do 10 let	0	0	1	1	3	0	10	0
do 20 let	2	1	4	1	0	1	4	2
nad 20 let	7	5	2	1	1	3	0	0



Praxe učitelů na jednotlivých školách je velmi rozdílná. Přestože na mnoha školách je praxe učitelů do 10 až 20 let, v některých školách bude muset ředitel řešit, mnohdy v blízké budoucnosti, odchod mnoha učitelů do důchodu.

4. Využití počítačové techniky při práci učitelů ve výuce

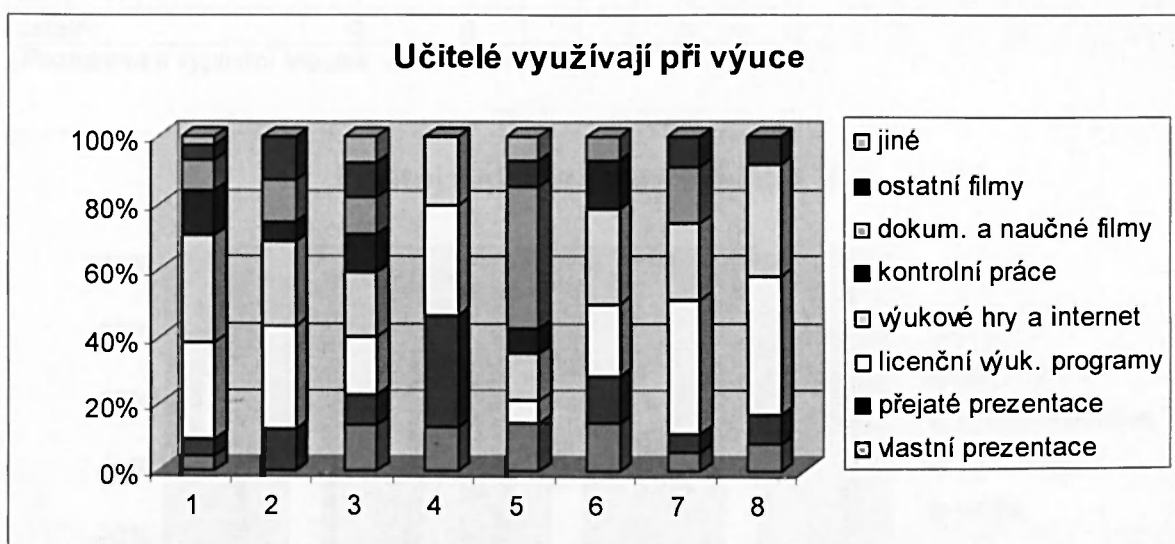
počítačová technika	1	2	3	4	5	6	7	8
počítače	13	6	10	5	3	4	14	5
dataprojektor	2	1	4	3	0	0	0	0
interaktivní tabule	4	0	0	3	0	0	0	0
digitální fotoaparát	6	0	10	0	1	1	6	2
digitální kamera	2	0	0	0	1	0	0	0
jiné	7	1	3	0	4	0	5	0



Učitelé při výuce využívají především počítače, v menší míře dataprojektor, digitální fotoaparát a výjimečně digitální kameru. Mezi ostatní využívanou techniku při výuce patří televizor, DVD přehrávač, videorekordér a scanner. V současné době je pouze na dvou školách využívána interaktivní tabule.

5. Učitelé při práci s počítačovou podporou využívají ve výuce

využití při výuce	1	2	3	4	5	6	7	8
vlastní prezentace	2	0	7	2	2	2	2	1
přejaté prezentace	2	2	5	5	0	2	2	1
licenční výukové programy	13	5	9	5	1	3	14	5
výukové hry a internet	14	4	10	3	2	4	8	4
kontrolní práce	6	1	6	0	1	2	0	0
dok. a nauč. filmy	4	2	6	0	6	1	6	0
ostatní filmy	2	2	5	0	1	0	3	1
jiné využití	1	0	4	0	1	0	0	0



Nejčastěji jsou ve výuce využívány licenční výukové programy, výukové hry a programy z internetu. Vzdělávání učitelů v rámci SIPVZ pomohlo mnoha učitelům při tvorbě vlastních prezentací, které mohou uplatnit ve výuce a současně je mohou nabídnout i svým kolegům. Dokumentární, naučné a ostatní filmy nejsou využívány ve výuce moc často, až na jednu výjimku. Mezi „jiné“ patří využití audionahrávek, hudebních nástrojů, besed, diskuzí a relaxačních chviliek.

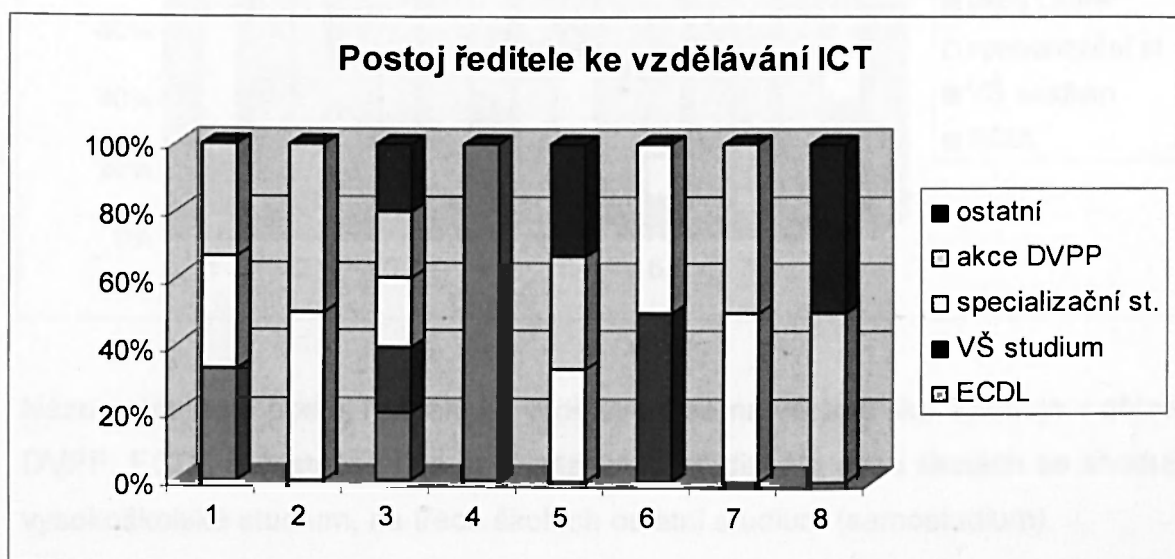
POSTOJ ŘEDITELŮ ŠKOL K VYUŽÍVÁNÍ POČÍTAČOVÉ PODPORY VE VZDĚLÁVÁNÍ ŽAKŮ SPECIALNÍCH ŠKOL

1. Podpora dalšího vzdělávání v rámci ICT

Postoj ředitele

vzdělávání ICT	1	2	3	4	5	6	7	8
ECDL	1	0	1	1	0	0	0	0
VŠ studium	0	0	1	0	1	1	0	0
specializační studium	1	1	1	0	1	1	1	0
akce DVPP	1	1	1	0	1	0	1	1
ostatní	0	0	1	0	1	0	0	1

(Poznámka k vyplnění tabulek: ANO = 1, NE = 0)

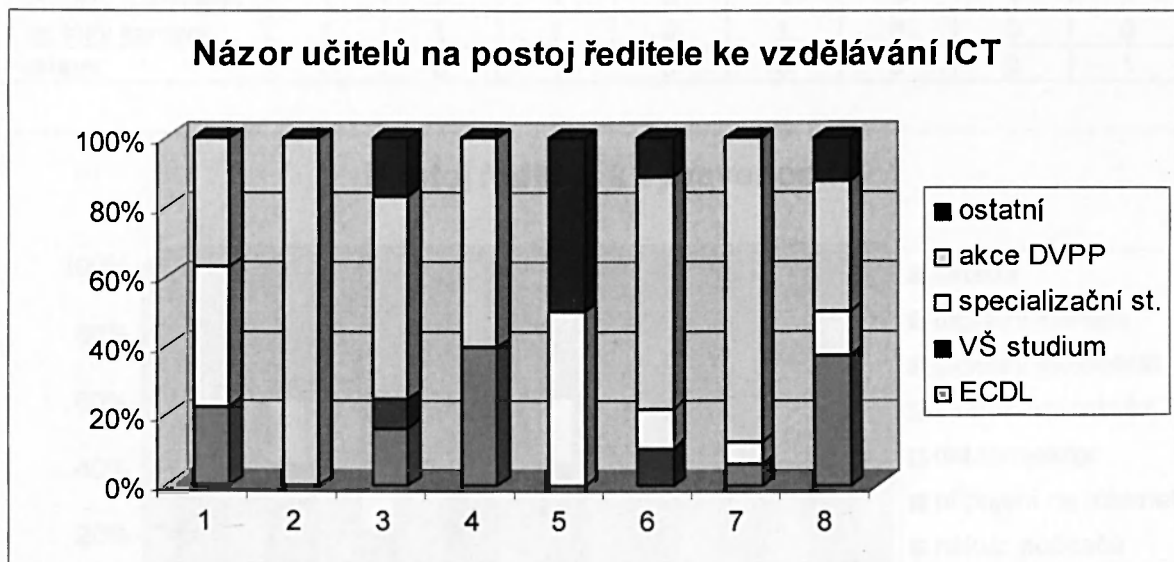


Většina ředitelů podporuje vzdělávání ICT především v akreditovaných programech MŠMT v rámci DVPP (další vzdělávání pedagogických pracovníků), ECDL a specializační studium. Vysokoškolské studium ICT není řediteli bráno jako priorita, u ostatního vzdělávání je upřednostňováno samostudium pedagogických pracovníků.

Názor učitelů na postoj ředitele

vzdělávání ICT	1	2	3	4	5	6	7	8
ECDL	8	0	2	2	0	0	1	3
VŠ studium	0	0	1	0	5	1	0	2
specializační studium	14	0	0	0	1	1	1	1
akce DVPP	13	7	7	3	0	6	14	3
ostatní	0	0	2	0	1	1	0	1

(Poznámka k vyplnění tabulek: uveden počet odpovědí učitelů)

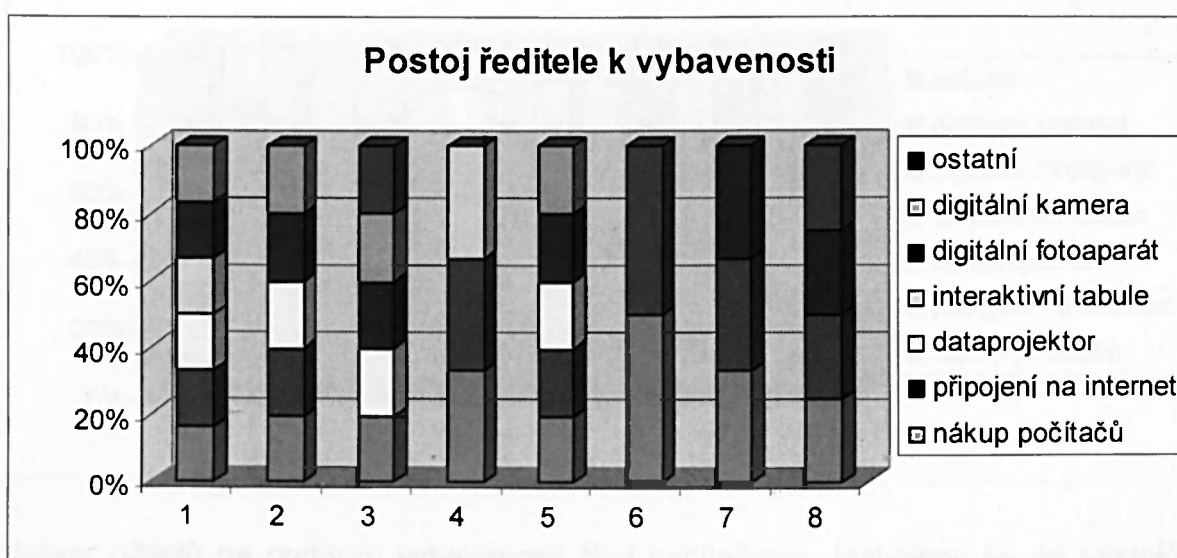


Názor učitelů na postoj ředitelů ke vzdělávání se na většině škol shoduje v oblasti DVPP, ECDL a částečně i ve specializačním studiu. Na dvou školách se shoduje vysokoškolské studium, na třech školách ostatní studium (samostudium).

2. Podpora vybavenosti počítačové podpory

Postoj ředitele

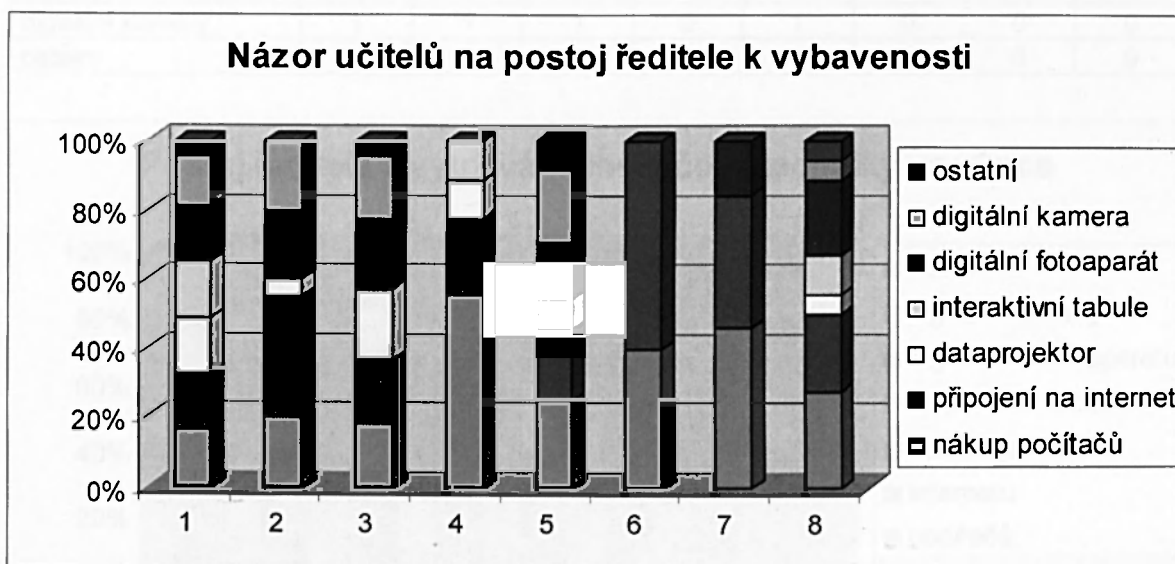
k vybavenosti	1	2	3	4	5	6	7	8
nákup PC	1	1	1	1	1	1	1	1
připojení na internet	1	1	0	1	1	1	1	1
dataprojektor	1	1	1	0	1	0	0	0
interaktivní tabule	1	0	0	1	0	0	0	0
digitální fotoaparát	1	1	1	0	1	0	1	1
digitální kamera	1	1	1	0	1	0	0	0
ostatní	0	0	1	0	0	0	0	1



Většina ředitelů není ve vybavení školy jednostranně zaměřena, až na jednu výjimku upřednostňují vybavení školy různou počítačovou technikou.

Názor učitelů na postoj ředitele

k vybavenosti	1	2	3	4	5	6	7	8
nákup PC	12	4	9	5	6	2	12	5
připojení na internet	12	7	9	2	5	3	10	4
dataprojektor	12	1	10	1	2	0	0	1
interaktivní tabule	12	0	0	1	0	0	0	2
digitální fotoaparát	12	4	10	0	4	0	4	4
digitální kamera	11	4	9	0	5	0	0	1
ostatní	3	0	2	0	2	0	0	1



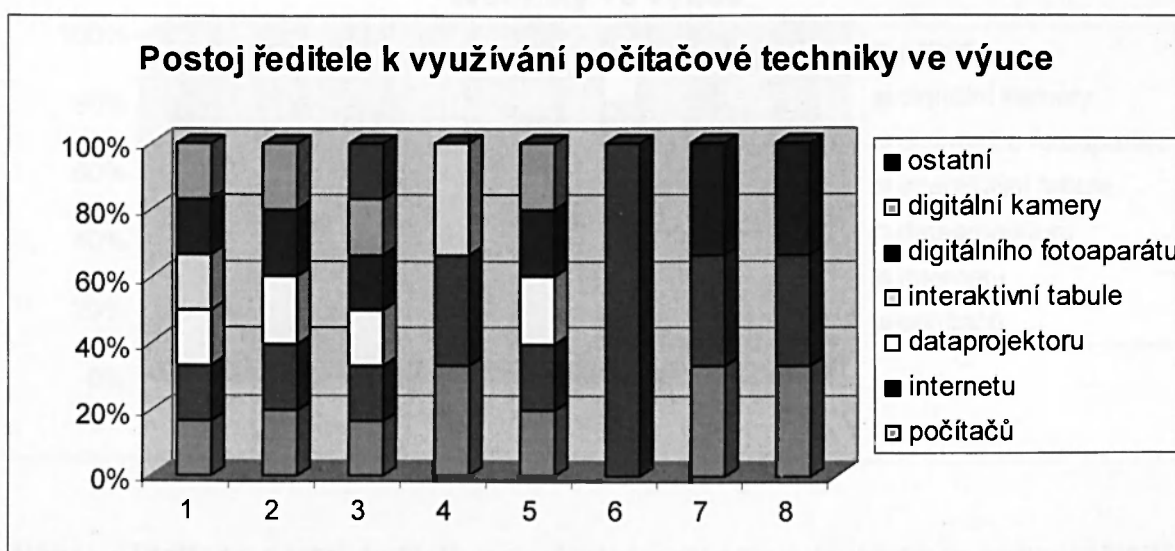
Názor učitelů na podporu vybavenosti škol počítačovou technikou se od postojů ředitelů na jednotlivých školách výrazně neliší.

Z osobních pohovorů s řediteli škol je mi známo, že dvě školy jsou od podzimu 2007 vybaveny interaktivní tabulí.

3. Podpora využívání počítačové techniky ve výuce

Postoj ředitele

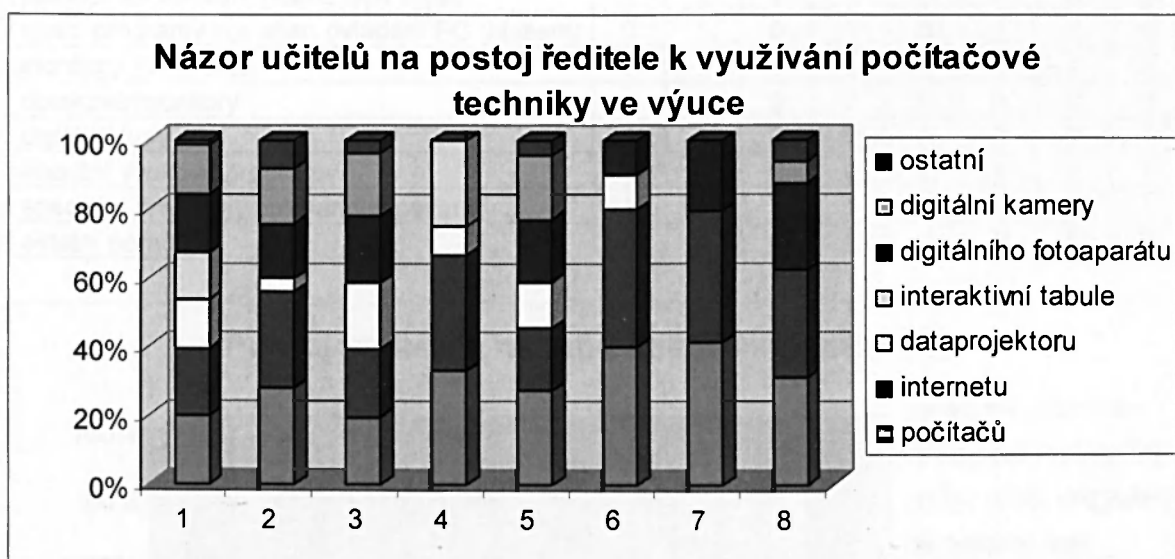
k využívání	1	2	3	4	5	6	7	8
počítačů	1	1	1	1	1	0	1	1
internetu	1	1	1	1	1	1	1	1
dataprojektoru	1	1	1	0	1	0	0	0
interaktivní tabule	1	0	0	1	0	0	0	0
digitálního fotoaparátu	1	1	1	0	1	0	1	1
digitální kamery	1	1	1	0	1	0	0	0
ostatní	0	0	1	0	0	0	0	0



Ředitelé škol podporují především využívání počítačů, internetu a digitální kamery. Využití další techniky je dáno vybavením školy a podporováno řediteli. Pouze v jediné škole (malé město, počet žáků do 50) upřednostňuje ředitel především využití počítačů.

Názor učitelů na postoj ředitele

k využívání	1	2	3	4	5	6	7	8
počítačů	14	7	10	4	6	4	12	5
internetu	14	7	10	4	4	4	11	5
dataprojektoru	10	1	10	1	3	1	0	0
interaktivní tabule	10	0	0	3	0	0	0	0
digitálního fotoaparátu	12	4	10	0	4	1	6	4
digitální kamery	10	4	9	0	4	0	0	1
ostatní	1	2	2	0	1	0	0	1

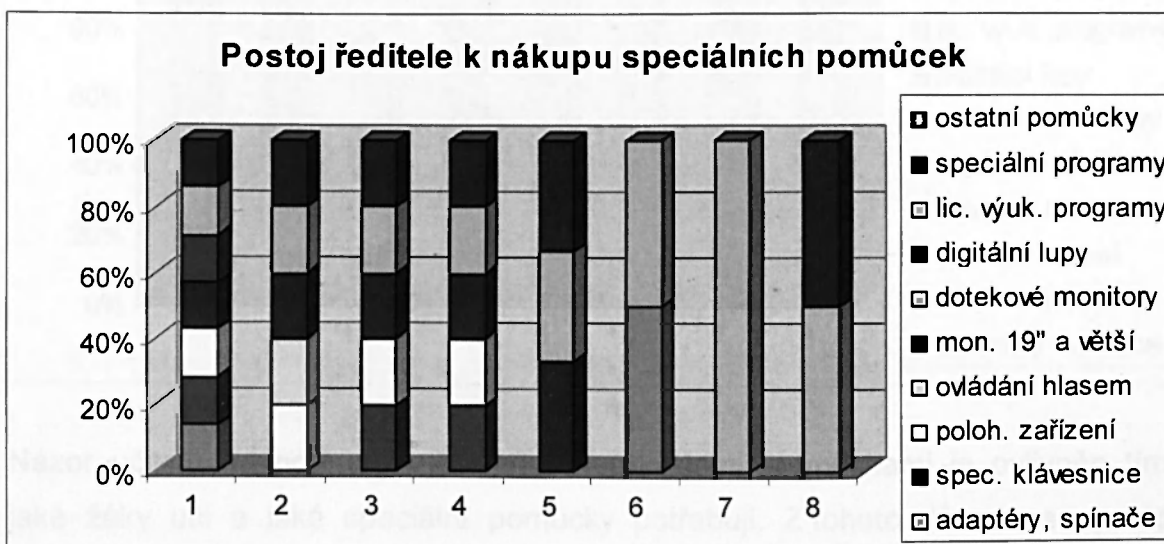


Názor učitelů na postoj ředitelů k využívání počítačové techniky je optimističtější, tento názor vyplývá z různorodosti odpovědí učitelů. Z tohoto výsledku se mohou ředitelé poučit a budou-li mít dostatek finančních prostředků, určitě rádi vyhoví svým učitelům nákupem počítačové techniky a přispějí tak ke zkvalitnění vzdělávání.

4. Podpora nákupu speciálních pomůcek, výukových programů a programů usnadňujících ovládání počítače apod.

Postoj ředitele

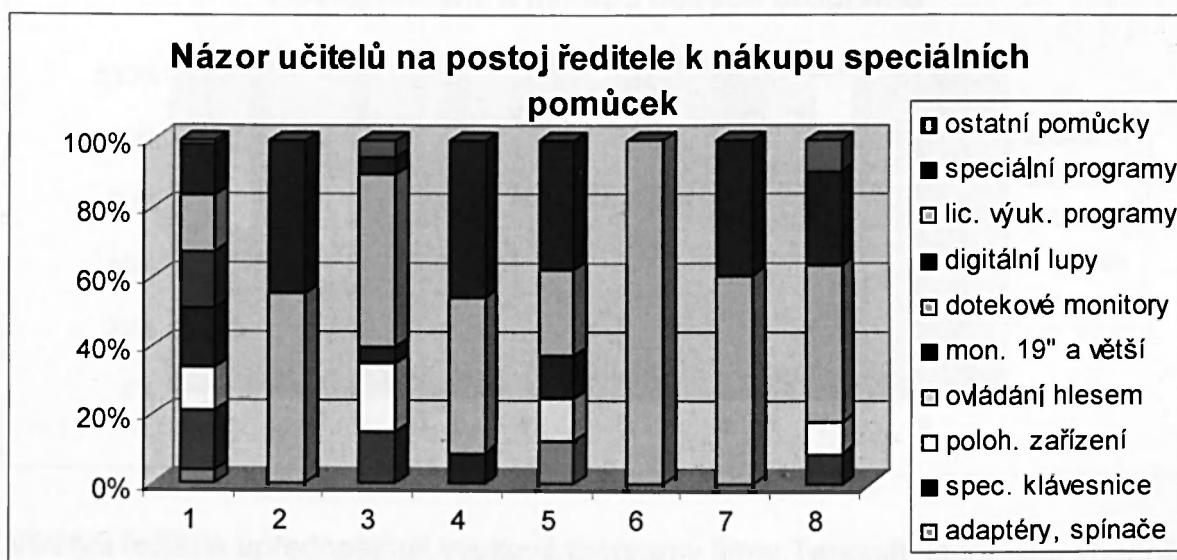
nákup speciálních pomůcek	1	2	3	4	5	6	7	8
adaptéry a externí spínače	1	0	0	0	0	1	0	0
speciální klávesnice	1	0	1	1	0	0	0	0
polohovací zařízení (různé typy myši)	1	1	1	1	0	0	0	0
spec. programy pro alter. ovládání PC (hlasem)	0	1	0	0	0	0	0	0
monitory 19" a větší	1	1	1	1	1	0	0	0
dotekové monitory	0	0	0	0	0	0	0	0
digitální lupy	1	0	0	0	0	0	0	0
licenční výukové programy	1	1	1	1	1	1	1	1
speciální programy pro handicapované	1	1	1	1	1	0	0	1
ostatní pomůcky	0	0	0	0	0	0	0	0



Na speciálních školách se vzdělávají žáci s různým zdravotním postižením a z toho vyplývá i zájem ředitele o vybavení speciálními pomůckami. Tam, kde jsou žáci s těžkým zdravotním postižením a velmi často s kombinovaným postižením převažuje různorodost podpory vybavení speciálními pomůckami.

Názor učitelů na postoj ředitele

nákup speciálních pomůcek	1	2	3	4	5	6	7	8
adaptéry a externí spínače	3	0	0	0	1	0	0	0
speciální klávesnice	14	0	3	0	0	0	0	1
polohovací zařízení (různé typy myši)	10	0	4	0	0	0	0	1
spec. programy pro alter. Ovládání PC (hlasem)	0	0	0	0	1	0	0	0
monitory 19" a větší	14	0	1	1	1	0	0	0
dotekové monitory	0	0	0	0	0	0	0	0
digitální lupy	13	0	0	0	0	0	0	0
licenční výukové programy	13	5	10	5	2	2	14	5
speciální programy pro handicapované	12	4	1	5	3	0	9	3
ostatní pomůcky	1	0	1	0	0	0	0	1

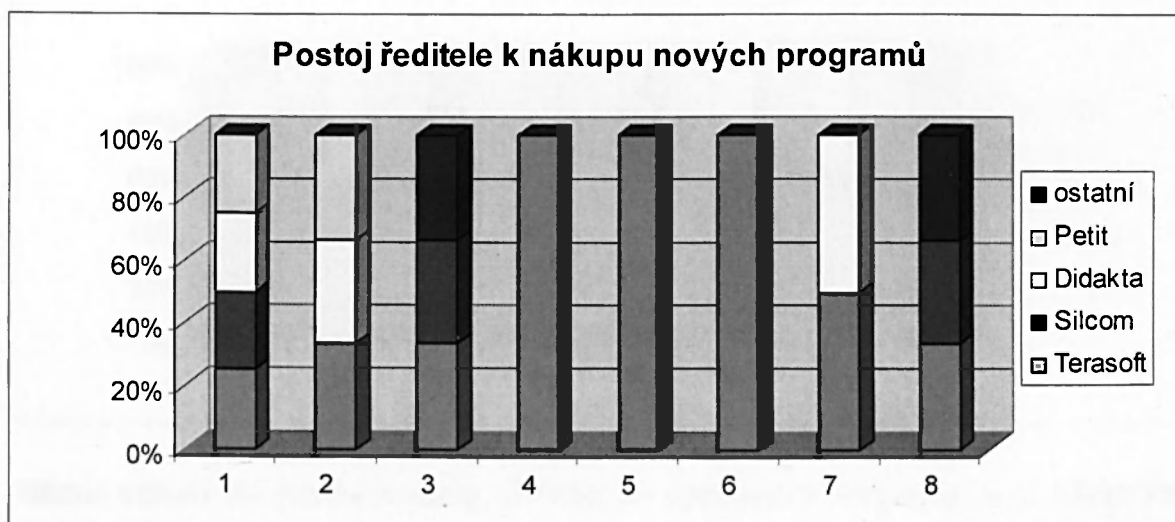


Názor učitelů na podporu vybavenosti speciálními pomůckami je ovlivněn tím, jaké žáky učí a jaké speciální pomůcky potřebují. Z tohoto důvodu se postoj ředitelů s názorem učitelů dost liší.

5. Podpora nákupu nových výukových programů od firem

Postoj ředitele

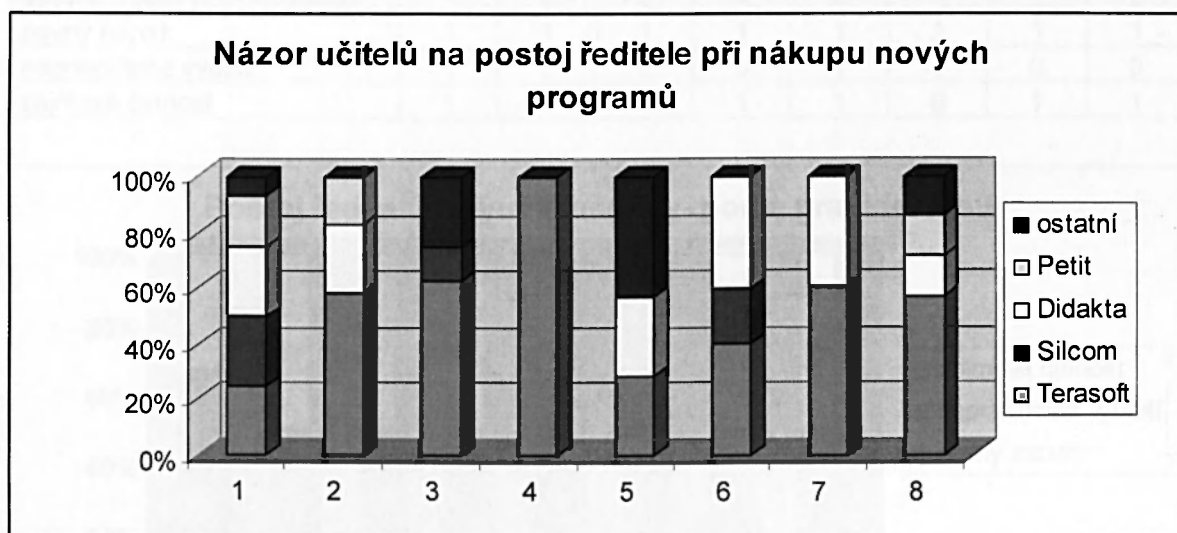
firma	1	2	3	4	5	6	7	8
Terasoft	1	1	1	1	1	1	1	1
Silcom	1	0	1	0	0	0	0	1
Didakta	1	1	0	0	0	0	1	0
Petit	1	1	0	0	0	0	0	0
ostatní	0	0	1	0	0	0	0	1



Všichni ředitelé upřednostňují výukové programy firmy Terasoft, které jsou vhodné i pro žáky se zdravotním postižením. Na školách, kde jsou vyučováni žáci s těžkým postižením (mentálním, tělesným nebo smyslovým – často kombinovaným) podporují ředitelé nákup výukových programů od firem Didakta, Silcom a Petit. Mezi ostatní programy, které jsou méně podporovány patří například Zoner Calisto, Langmaster, BSP Multimedia, Štefl SW.

Názor učitelů na postoj ředitele

firma	1	2	3	4	5	6	7	8
Terasoft	11	7	10	5	2	4	14	4
Silcom	11	0	2	0	0	2	0	0
Didakta	11	3	0	0	2	4	9	1
Petit	8	2	0	0	0	0	0	1
ostatní	3	0	4	0	3	0	0	1



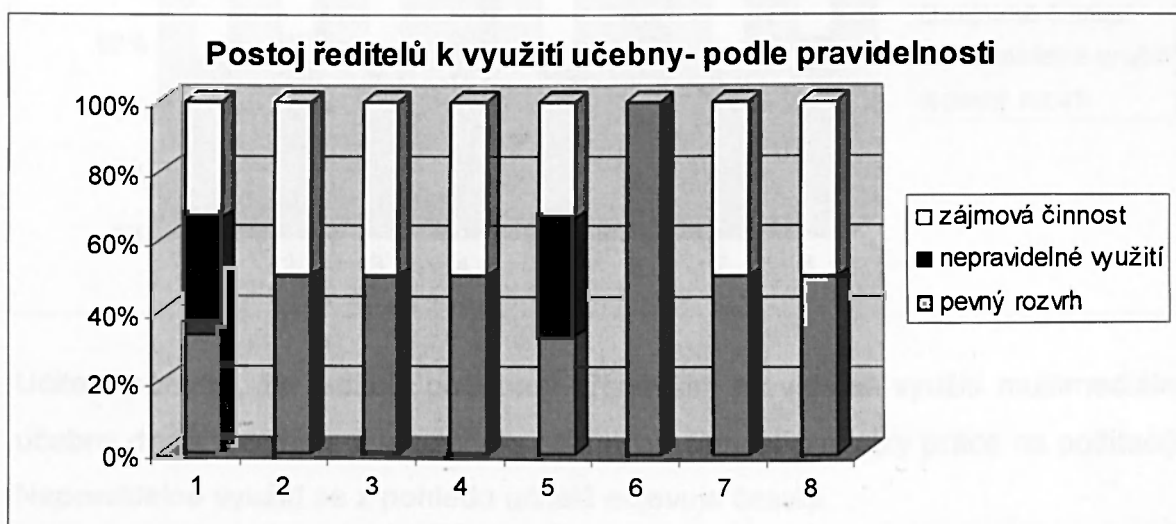
Názor učitelů na postoj ředitele při nákupu výukových programů je u některých škol téměř shodný s postojem ředitele. Z grafu je zřejmé, že učitelé znají firmy, které se zabývají výukovými programy a většinu z nich využívají. Na všech školách jsou zastoupeny výukové programy firmy Terasoft.

6. Podpora využití multimediální učebny

Využití učebny podle pravidelnosti

Postoj ředitele

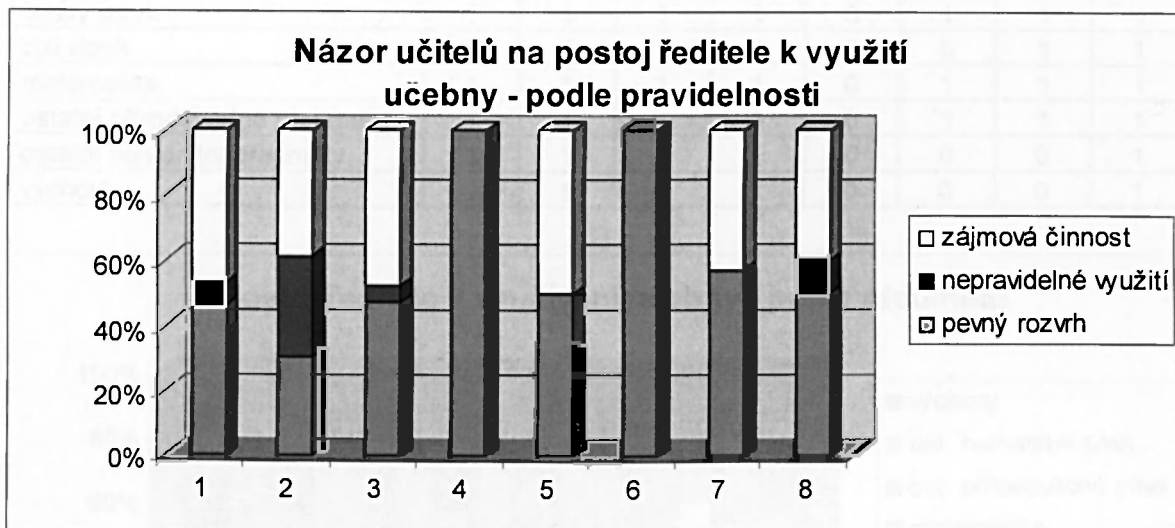
využití podle pravidelnosti	1	2	3	4	5	6	7	8
pevný rozvrh	1	1	1	1	1	1	1	1
nepravidelné využití	1	0	0	0	1	0	0	0
zájmová činnost	1	1	1	1	1	0	1	1



Všichni ředitelé podporují pravidelné využití multimediální učebny a mají sestavený rozvrh učebny. Zájmová činnost je podporována řediteli sedmi škol, což je velmi pozitivní skutečnost. Nepravidelné využití učebny je uplatňováno v hodinách mimo pevně stanovený rozvrh a po vyučování.

Názor učitelů na postoj ředitele

využití podle pravidelnosti	1	2	3	4	5	6	7	8
pevný rozvrh	14	4	10	5	6	3	16	5
nepravidelné využití	2	4	1	0	0	0	0	1
zájmová činnost	14	5	10	0	6	0	12	4

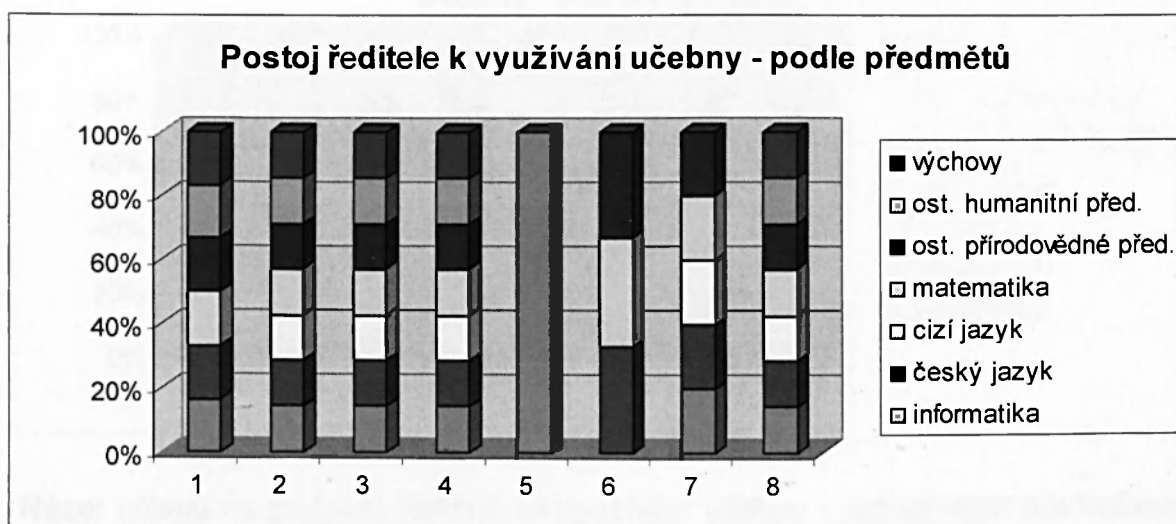


Učitelé potvrdili, že ředitele podporují především pravidelné využití multimediální učebny dané rozvrhem a využití pro zájmovou činnost (kroužky práce na počítači). Nepravidelné využití se z pohledu učitelů objevuje častěji.

Využití učebny podle předmětů

Postoj ředitele

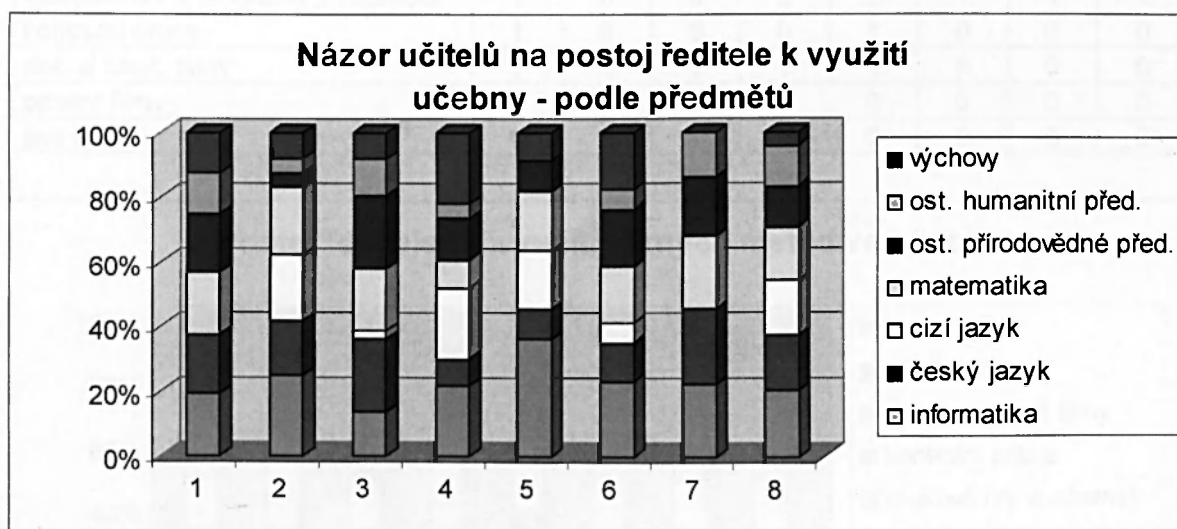
využití v předmětech	1	2	3	4	5	6	7	8
informatika	1	1	1	1	1	0	1	1
český jazyk	1	1	1	1	0	1	1	1
cizí jazyk	0	1	1	1	0	0	1	1
matematika	1	1	1	1	0	1	1	1
ostatní přírodovědné předměty	1	1	1	1	0	1	1	1
ostatní humanitní předměty	1	1	1	1	0	0	0	1
výchovy	1	1	1	1	0	0	0	1



Na většině škol podporuje ředitel zastoupení téměř všech předmětů v pevně daném rozvrhu učebny. Na jedné škole upřednostňuje ředitel pravidelné využití učebny pouze na výuku informatiky.

Názor učitelů na postoj ředitele

využití v předmětech	1	2	3	4	5	6	7	8
informatika	14	6	5	5	4	4	10	5
český jazyk	13	4	8	2	1	2	10	4
cizí jazyk	0	5	1	5	2	1	0	4
matematika	14	5	7	2	2	3	10	4
ostatní přírodovědné předměty	13	1	8	3	1	3	8	3
ostatní humanitní předměty	9	1	4	1	0	1	6	3
výchovy	9	2	3	5	1	3	0	1

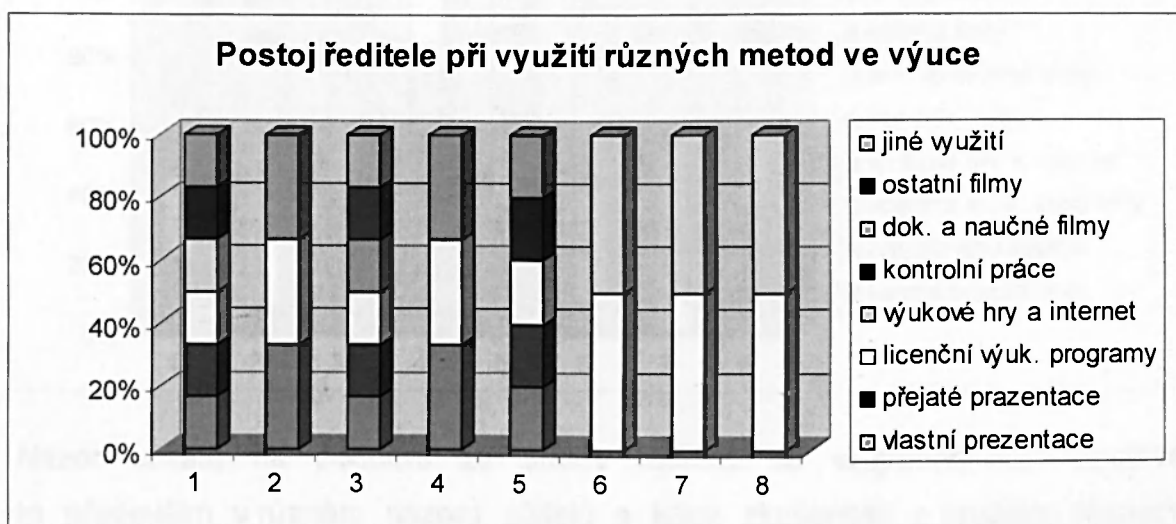


Názor učitelů na podporu ředitele ve využívání učebny v jednotlivých předmětech se podstatně liší pouze u jedné školy. Jedná se o školu s počtem žáků do padesáti, kde nemají samostatnou multimediální učebnu. I když ředitel této školy upřednostňuje výuku informatiky, nebrání učitelům využívat učebnu i v jiných předmětech.

7. Podpora využití různých metod při práci s počítačem/dataprojektorem/interaktivní tabulí ve výuce

Postoj ředitele

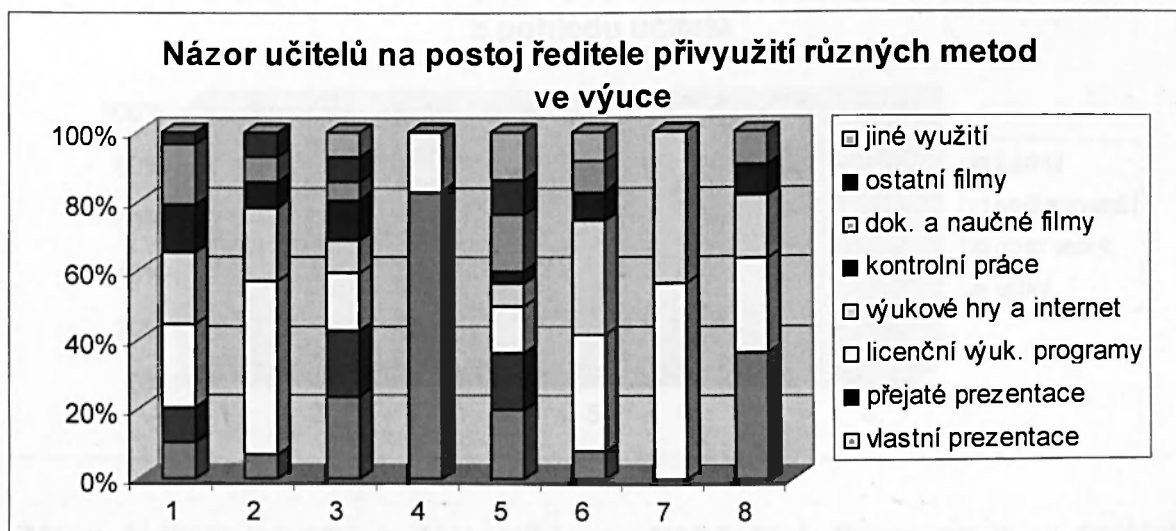
využití při výuce	1	2	3	4	5	6	7	8
vlastní prezentace	1	1	1	1	1	0	0	0
přejaté prezentace	1	0	1	0	1	0	0	0
licenční výukové programy	1	1	1	1	1	1	1	1
výukové hry a programy z internetu	1	0	0	0	0	1	1	1
kontrolní práce	1	0	0	0	1	0	0	0
dok. a nauč. filmy	1	1	1	1	1	0	0	0
ostatní filmy	0	0	1	0	0	0	0	0
jiné využití	0	0	1	0	0	0	0	0



Ředitelé všech škol podporují především využití licenčních výukových programů. Dále podporují využití výukových her a programů z internetu, vlastních a přejatých prezentací a dokumentárních i naučných filmů.

Názor učitelů na postoj ředitele

využití při výuce	1	2	3	4	5	6	7	8
vlastní prezentace	6	1	10	5	6	1	0	4
přejeté prezentace	6	0	8	0	5	0	0	0
licenční výukové programy	14	7	7	1	4	4	13	3
výukové hry a programy z internetu	12	3	4	0	2	4	10	2
kontrolní práce	8	1	5	0	1	1	0	1
dok. a nauč. filmy	10	1	2	0	5	1	0	1
ostatní filmy	2	1	3	0	3	0	0	0
jiné využití	0	0	3	0	4	1	0	0

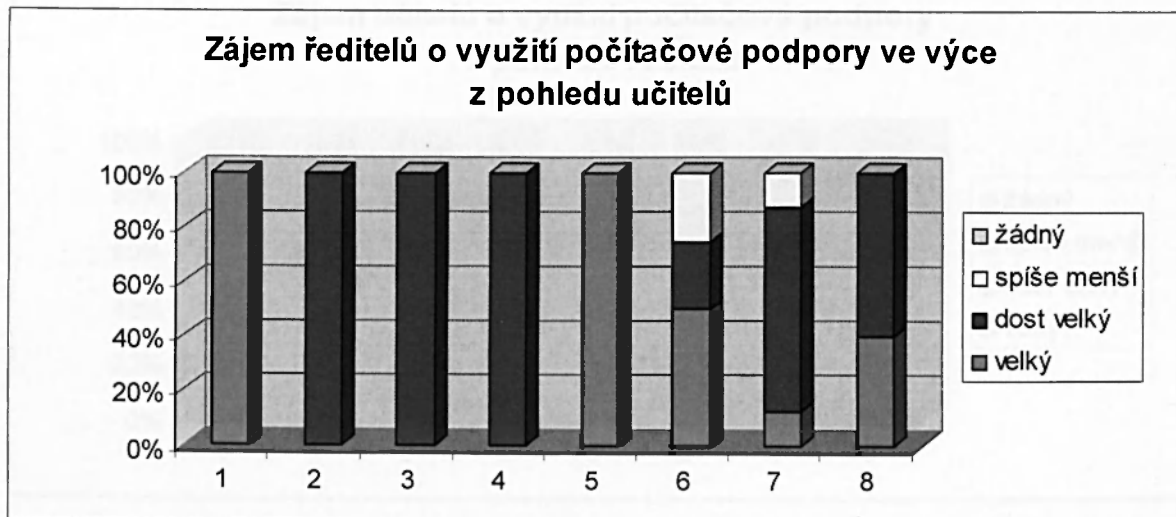


Názor učitelů na podporu ze strany ředitelů se vzájemně liší. Spočívá to především v různém názoru učitelů a jejich zkušenosti s využitím různých metod výuky.

8.

Zájem ředitelů o využití práce s počítačovou podporou z pohledu učitelů

zájem ředitelů	1	2	3	4	5	6	7	8
velký	14	0	0	0	6	2	2	2
dost velký	0	7	10	5	0	1	12	3
spíše menší	0	0	0	0	0	1	2	0
žádný	0	0	0	0	0	0	0	0



Zájem ředitelů je velký a dost velký na většině škol. Pouze na dvou školách se názory učitelů liší.

Zájem učitelů o využití práce s počítačovou podporou z pohledu ředitelů

zájem učitelů	1	2	3	4	5	6	7	8
velký	1	0	0	0	1	0	0	1
dost velký	0	1	1	1	0	1	1	0
spíše menší	0	0	0	0	0	0	0	0
žádný	0	0	0	0	0	0	0	0



Ředitelé vidí zájem učitelů o využití počítačové podpory ve vzdělávání jako velký a dost velký.

OTEVŘENÁ OTÁZKA

Jaký máte názor na využití práce s počítačovou podporou při vzdělávání žáků ve speciálním školství ?

Názor ředitelů

- Využití počítačové podpory ve vzdělávání žáků ve speciálním školství umožňuje učitelům využít různé metody a formy práce, podporuje motivaci žáků a jejich zapojení do výuky.
- Práce s počítačovou podporou by neměla být stěžejní a samoučelná, ale především využita k doplnění standardní výuky.
- Žáci se učí pracovat s počítačem, tato práce je pro ně mnohdy zajímavější, než výklad učitele.
- Každý učitel by měl s počítačovou technikou umět pracovat a umět ji využít ke zvýšení efektivity ve výuce žáků.

Názor učitelů

- Počítačová podpora je vynikající pomůcka nejen pro vzdělávání žáků, ale i pro vzdělávání učitelů.
- Práce s počítačovou technikou žáky baví, motivuje je, podporuje jejich představitost, obohacuje výuku něčím novým.
- Zpestřuje výuku formou zábavných výukových programů.
- V dnešní době nezbytná pomůcka.
- Při práci s výukovými programy umožňuje vícečetné opakování, které žáci nevnímají jako práci.
- Žáky práce s počítačem baví, těší se na ni, učí se nové věci, je to konkrétní forma získávání informací.
- Využívání počítačové techniky je v současné době velmi důležité, neboť v téměř každém povolání se žáci setkají s prací na počítači.
- Žákům s těžším a těžkým mentálním postižením a často kombinovanými vadami (včetně smyslových postižení) práce s počítačovou technikou ulehčuje a zpestřuje nejen výuku, ale i komunikaci, dorozumívání s veřejností a s blízkým okolím v rámci alternativní nebo augmentativní komunikace.

7. Výsledky výzkumu

Objasnění výzkumných otázek:

1. Má vytvoření podmínek pro práci s počítačovou podporou vliv na její využívání ve výuce zdravotně postižených žáků?

Z provedeného výzkumu vyplývá, že vytvoření podmínek pro práci s počítačovou podporou je velmi důležité.

Předpokladem pro využívání počítačové podpory ve výuce zdravotně postižených žáků je vybavenost nejen počítačovou a multimediální technikou, vybavení licenčními výukovými programy, připojením na internet, využití různých forem a metod práce, ale i proškolení učitelů v rámci ICT a jejich zájem využívat počítačovou a multimediální techniku ve výuce.

Ve všech osmi školách, které se výzkumu zúčastnily je vybavení počítačové podpory na velmi dobré úrovni. Postoj ředitelů při vybavení školy počítačovou a multimediální technikou hraje velkou roli a z výzkumu vyplývá, že zájem ředitelů osmi zkoumaných škol je velký. Nezáleží na věku ředitelů, na zaměření v kvalifikaci ani na délce praxe, ale především na vlastním zájmu ředitele o vybavení počítačové a multimediální podpory a jejich využívání.

Dvě školy v současné době využívají interaktivní tabuli, která umožňuje využití nových možností při výuce žáků s jejich zapojením do výuky.

2. Převažuje při využití počítačové podpory ve vzdělávání zdravotně postižených žáků práce s počítači?

Výsledky provedeného výzkumu potvrdily, že práce s počítači se při výuce žáků se zdravotním postižením využívá nejčastěji. Tato skutečnost je dána tím, že počítače s připojením na internet jsou ve školách využívány více jak sedm let. Za tuto dobu si školy nakoupily velké množství licenčních výukových programů, speciálních programů pro handicapované žáky a různé speciální pomůcky pro snazší ovládání počítače. Velmi často jsou také využívány hry a programy z internetu.

Na vybavení škol, zájmu ředitelů i učitelů závisí i využívání další počítačové a multimediální techniky. Učitelé jsou velmi kreativní a mají zájem uplatňovat nové metody a formy výuky ve vzdělávání.

3. Mají ředitelé a učitelé pozitivní názor na využívání počítačové podpory ve výuce?

Postoj ředitelů i učitelů k využití počítačové podpory ve výuce je velmi pozitivní.

Počítačovou podporu ve vzdělávání žáků ve speciálním školství považují ředitelé i učitelé za vynikající pomůcku nejen při vzdělávání žáků, ale i učitelů. Učitelé mohou při výuce využít různé metody a formy práce, zaujmout a motivovat žáky, ulehčit a zpestřit výuku.

Práce s počítačovou podporou je především využívána k doplnění standardní výuky. Při práci s výukovými programy umožňuje vícečetné opakování, které žáci nevnímají jako práci.

Zejména žákům s těžkým mentálním a kombinovaným zdravotním postižením výuku ulehčuje a připravuje je na život ve společnosti.

Využití multimediální učebny podle pravidelně daného rozvrhu se ukazuje jako velmi efektivní a umožňuje tak velké uplatnění počítačové a multimediální podpory ve výuce ve všech předmětech. Jako velmi pozitivní je skutečnost, že na většině škol je využívána multimediální učebna jednotlivými třídami více, jak pětkrát za týden.

4. Mají učitelé zájem o práci s počítačovou podporou?

Převážná část učitelů má velký zájem o využití počítačové podpory ve vzdělávání. Využití různých metod a forem práce a vlastní kreativita učitelů dělá výuku zajímavější, záživnější a mnohdy si žáci ani neuvědomují, že se učí.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že při využívání počítačové podpory ve vzdělávání nezáleží na věku učitelů, na zaměření v kvalifikaci ani na délce praxe učitelů, ale především na vlastním zájmu učitelů. I učitelé středního a staršího věku mají zájem o další vzdělávání formou kurzů i v rámci samostudia.

7.1 Splnění cílů

Práce splnila cíl bakalářské práce, který si kladla - zmapovat postoje ředitelů k využití počítačové podpory ve vzdělávání žáků, posouzení jejího využití, zájem a názor učitelů na její využití ve speciálních školách děčínského regionu.

Z výzkumu vyplývá, že postoj ředitelů k využívání počítačové podpory je velmi pozitivní. Ředitelé podporují vybavenost, další vzdělávání učitelů, využívání počítačové a multimediální techniky, využívání různých metod a forem práce ve výuce, nákup nových výukových programů a speciálních pomůcek pro handicapované žáky.

Počítačová technika je při výuce pravidelně využívána podle rozvrhu multimediální učebny, v zájmových útvarech i při prezentaci škol.

Zájem o využívání počítačové podpory a názor na její využití ve výuce zdravotně postižených žáků je podrobněji rozpracován ve výzkumných otázkách.

Bakalářská práce by měla přispět k lepší orientaci ředitelů a pedagogů v oblasti využití informačních a komunikačních technologií v praxi při výuce žáků ve speciálních školách, ale i v ostatních typech škol nejen v děčínském regionu.

8. Závěr

V současné době si již nelze představit žádnou školu bez počítačové a multimediální podpory. Výjimkou nejsou ani speciální školy, které jsou pro většinu lidí velkou neznámou. Jejich místo je však nezastupitelné a nezbytné. Ve speciálních školách jsou vzděláváni žáci se zdravotním postižením (s mentálním, tělesným, zrakovým a sluchovým postižením, s vadami řeči, se souběžným postižením více vadami, autismem, vývojovými poruchami učení nebo chování a se sociálním znevýhodněním).

Velký význam pro rozvoj informační a komunikační technologie ve výuce měl projekt „Internet do škol“, který byl prvotním impulzem k využívání počítačové podpory ve vzdělávání.

Na základě porovnání všech výsledků výzkumu si dovoluji tvrdit, že důležitou roli při podpoře a uplatňování počítačové podpory ve vzdělávání žáků se zdravotním postižením sehrává osobnost ředitele i učitelů, ale i jejich zájem pro uplatnění nových metod a forem práce ve výuce.

Z výzkumu vyplývá, že ve speciálních školách děčínského regionu je ze strany ředitelů o využití počítačové podpory velký zájem a je ve výuce využívána.

Má-li učitel skutečně úspěšně používat počítačovou podporu ve výuce, musí s ní umět dobře zacházet. Přestože jsou učitelé v oblasti ICT proškoleni musí se dál vzdělávat v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, specializačního studia nebo samostudia. Na managementu školy záleží, aby bylo další vzdělávání umožněno podle zájmu učitelů.

Rozvoj nových technologií přináší učitelům a žákům ve vyučování zcela nové možnosti. Jejich využití je nepochybně závislé na postojích ředitele i učitelů k nim, dovednostem tyto didaktické prostředky ovládat, efektivně využívat a promyšleně integrovat do vyučování. Tímto se zároveň zvyšují nároky na rozhodování učitelů, kteří musí neustále volit mezi mnoha variantami a volit ty, které jsou za daných podmínek a v konkrétní situaci optimální. Jde o strategický postup, o zodpovědnou volbu, jejímž hlavním kritériem je optimální rozvoj osobnosti žáka. Nyní je na učitelích, jak se s tímto nezadržitelným pokrokem vypořádají. Moderní technologie se díky svým možnostem stávají nepostradatelnými pomocníky učitele, což ale neznamená, že bychom měli na ty staré, nemoderní, zanevřít.

V rukách aktivního a pracovitého učitele se počítačová a multimediální podpora stává výborným pomocníkem při výuce zdravotně postižených žáků. Učitel při jejím využití dostává každodenní okamžitou zpětnou vazbu o znalostech a zvládnutí učiva. Nejde jen o známkování, jde o zjištění aktuálního stavu vědomostí žáků a také soustavné procvičení znalostí a probrané látky. Žádné prastoje. Žádné nudění žáků, kteří zrovna nejsou zkoušeni, žádné časové ztráty v hodině. Počítačová a multimediální podpora se stává výborným motivačním a dynamizujícím prvkem pro žáky a pedagogům tím ulehčuje a zpříjemňuje práci.

Příloha Závěrem lze říci, že moderní počítačová podpora je nesporným přínosem ve výuce a v moderní škole. Dnes už nelze používat informační a komunikační technologii pouze jako prostředek k prezentaci učiva, k demonstraci či tvorbě výukových materiálů. Aby byl potenciál ICT plně využit, musejí prostupovat celým vzdělávacím procesem. (Karlíky, 1993, ISSN 1214-8075)

Samotná práce s moderní technikou je pro děti zajímavá a atraktivní a při výuce je jedním z motivačních prvků. Postupné zavádění ICT do výuky se neobejde bez problémů. Proto je ze strany učitelů velmi důležitá trpělivost a určitá pokora.

3. ČAPEK, R. Počítačové hry pro žáky střední školy? *Střední vzdělání* 2007, roč. 12, číslo 05/2007, s. 8-9. ISSN 1211-8075
4. ČELIKOVSKÝ, Z.; HALÁDOVÁ, I. *Učební materiály pro učitelé a žáky základní školy. Nové formy vzdělávání při využití ICT*. *Učitelství pro základní školu* 2004, číslo 1/2004, s. 19-22. ISSN 1211-8075. Dostupné na WWW: <http://www.certh.cz/ucitelstvo>
5. DANDOVÁ, E. Práce s počítačem. *Střední škola* 2007, roč. 1, číslo 10/2007, s. 22-24. ISSN 1214-8075
6. GAVORA, P. Úvod do pedagogického systému. *Střední škola* 2006, ISSN 1214-8075, s. 7-8.
7. HLÁDO, P. Nové technologie v moderní výuce. *Střední vzdělání* 2007, roč. 12, číslo 05/2007, s. 10-12. ISSN 1211-8075
8. HOUSKA, V.; KOPECKÝ, V. *Moderní školství očima dětí*. *Střední vzdělání* 2004, číslo 1/2004, s. 1-4. ISSN 1211-8075. Dostupné na WWW: <http://www.certh.cz/ucitelstvo>
9. HUŘÁTKA, M. *Zkušenosti s využitím interaktivní výuky*. *Střední vzdělání* 2007, roč. 12, číslo 05/2007, s. 25. ISSN 1211-8075

Přehled použité literatury

1. BACÍK, F.; KALOUS, J.; SVOBODA, J., aj. *Úvod do teorie a praxe školského managementu*. Praha: Ústav rozvoje školství pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, 1995. ISBN 80-7184-010-6.
2. BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání*. Kladno: AISIS o. s., 2003. ISBN 80-239-0106-0.
3. ČAPEK, R. Počítačové hry pryč ze školních učeben!? *Moderní vyučování*, 2007, roč. 12, číslo 08/2007, s. 8-9. ISSN 1211-6858.
4. ČELIKOVSKÝ, Z.; HALADOVÁ, I.; JIROUŠKOVÁ, I., aj. *Příručka dobré praxe. Nové formy vzdělávání při využití ICT pomůcek ve výuce. Rozvoj dalšího vzdělávání učitelů a dalších pracovníků ve školství*. CZ.04.1.03/3.1.15.1/0222. S-COMP Centre CZ, s. r. o., 2007. Dostupné na WWW:<<http://www.pedf.cuni.cz/uprps>>.
5. DANDOVÁ, E. Práce s počítači. *Řízení školy*, 2007, roč. 4, číslo 10/2007, s. 22-24. ISSN 1214-8679.
6. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno : Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
7. HLAĐO, P. Nové technologie v moderně zařízené školní třídě. *Moderní vyučování*, 2007, roč. 12, číslo 10/2007, s. 10-12. ISSN 1211-6858.
8. HOUSKA, V., KOPECKÝ, V. Moderní kmenová učebna aneb ŠKOLA OBRAZEM. *AV NEWS* [online], 2004, č.4 [cit. listopad 2004]. Dostupné na WWW:<<http://www.avmedia.cz>>.
9. HUBATKA, M. Zkušenosti s multimediální interaktivní výukou. *Moderní vyučování*, 2007, roč. 12, číslo 05/2007, s. 25. ISSN 1211-6858.

10. *Indos.cz: Internet do škol - informace o projektu* [online]. Školy jsou s internetem do škol spokojeny [cit. 2003-08-24]. Dostupné na WWW: <http://www.indos.cz/o_projektu>.
11. *Výzkumný ústav pedagogický v Praze* [online]. Informační a komunikační technologie. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2005-2008. ISSN 1802-4785. Dostupné na WWW: <<http://www.rvp.cz/sekce/285>>.
12. KOTÍKOVÁ, P., aj. *Internet, Evropská unie a česká škola*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2000. ISBN 80-7290-031-5.
13. KUSALA, J. *Internet ve škole*. Praha: Nakladatelství Fortuna, 2000. ISBN 80-7168-709-X.
14. MARVÁNKOVÁ, D. Možnosti projektového vyučování a využití počítačů v praktické škole dvouleté. *Speciální pedagogika*, 2006, roč. 16, číslo 4, s. 233-245. ISSN 1211-2720.
15. *Metody dalšího vzdělávání* [on line]. ICM ČR [cit. 2007-11-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.icm.cz/metody-dalšeho-vzdělávání>>.
16. MORKES, F. Jan Amos Komenský - muž touhy. *Moderní vyučování*, 2007, roč. 12, číslo 03/2007, s. 12-13. ISSN 1211-6858.
17. NAVRÁTIL, P. *Internet pro školy*. Kralice na Hané: Computer Media s. r. o., 2004. ISBN 80-86686-16-7.
18. NAVRÁTIL, P. *Počítačové vzdělávání*. Kralice na Hané: Computer Media s. r. o., 2003. ISBN 80-86686-10-8.
19. NAVRÁTIL, P. *S počítačem na základní škole*. Kralice na Hané: Computer Media s. r. o., 2002. ISBN 80-902815-6-7.

Přílohy

20. NEUMAJER, O. Počítač patří do ruky každého učitele. *Rodina a škola*, 2006, roč. 53, číslo 2, s. 12-13. ISSN 0035-7766.
21. *Občanské sdružení PETIT*. [online]. *Speciální pomůcky a výukové programy*. Dostupné na WWW: <<http://petit-os.cz>>.
22. PREISLER, D. ICT ve škole. Interaktivní výuka na základní škole. *Sborník příspěvků: konference Počítač ve škole, Nové Město nad Metují* [online], 2005 [cit. 2005-04-27]. ISSN 1213-6018. Dostupné na WWW: <<http://www.ceskaskola.cz/ICTveskole/Default.asp>>.
23. RŮŽIČKA, O. *Internet pro učitele*. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-531-8.
24. SIPVZ: *Státní informační politika ve vzdělávání* [online]. Stav ICT vybavení českých škol v roce 2006 [cit. 2007-03-14]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/sipvz>>.
25. SLAVÍK, J.; NOVÁK, J. *Počítač jako pomocník učitele*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-149-5.
26. ŠIMOŇÁK, K. Výhody a nevýhody výuky na počítači. *EDUCAnet Ostrava* [online], 2007 [cit. 2007-11-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.ostrava.educanet.cz>>.
27. ZOUNEK, J.; KŘÍŽ, R. *Internet pro pedagogy. Jak hledat a najít*. Praha: Grada Publishing, spol. s r. o., 2001. ISBN 80-247-0044-1.

Přílohy

1. Dotazník pro ředitele
2. Dotazník pro učitele
3. Využití multimediální učebny (škola č. 1)
4. ICT v českém školství

Instalace a vyhodnocení dotazníků: doplňte křížek u nejvýstižnější odpovědi (možno označit i více odpovědí), u některých otázek je šedý řádek pro upřesnění odpovědi, u jedné otázky vyjádřete odpověď v procentech. Na závěr dotazníku je jedna otevřená otázka, kde můžete vyjádřit svůj názor.

Vyplněný dotazník prosím, zašlete do 22.2.2008 na email franzova.eva@seznam.cz nebo na adresu: Eva Franzová, 6. Května 766, 407 21 Česká Kamenice.

Děkujeme za spolupráci!
Eva Franzová

I. Upřesňující informace o řediteli/ředitelce a o škole

1. Věk ředitele/ředitelky školy

- | | |
|--------------------------|-------------|
| <input type="checkbox"/> | do 30 let |
| <input type="checkbox"/> | 31 – 40 let |
| <input type="checkbox"/> | 41 – 50 let |
| <input type="checkbox"/> | 51 – 60 let |
| <input type="checkbox"/> | 61 a více |

2. Vzdělání ředitele/ředitelky školy

- | | |
|--------------------------|----------------------|
| <input type="checkbox"/> | 1. st. ZŠ |
| <input type="checkbox"/> | 2. st. ZŠ (aprobace) |
| <input type="checkbox"/> | Speciální pedagogika |
| <input type="checkbox"/> | Školský management |
| <input type="checkbox"/> | Speciální studium |
| <input type="checkbox"/> | ostatní |

3. Počet let ve funkci ředitele/ředitelky školy

- | | |
|--------------------------|------------|
| <input type="checkbox"/> | do 5 let |
| <input type="checkbox"/> | do 10 let |
| <input type="checkbox"/> | do 20 let |
| <input type="checkbox"/> | nad 20 let |

4. Počet žáků (současný)

- | | |
|--------------------------|------------|
| <input type="checkbox"/> | do 50 |
| <input type="checkbox"/> | 51 – 100 |
| <input type="checkbox"/> | 101 a více |

Příloha č. 1

Dotazník pro ředitele

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,
chtěla bych Vás touto cestou požádat o vyplnění dotazníku pro účely zpracování bakalářské práce na téma „Postoje ředitelů škol k využívání počítačové podpory ve vzdělávání žáků speciálních škol“. Veškeré získané informace budou využity pouze pro moji bakalářskou práci.

Instrukce k vyplnění dotazníku: doplňte křížek u nejužitečnější odpovědi (možno označit i více odpovědí), u některých otázek je šedý řádek pro upřesnění odpovědi, u jedné otázky vyjádřete odpověď v procentech. Na závěr dotazníku je jedna otevřená otázka, kde můžete vyjádřit svůj názor.

Vyplněný dotazník, prosím, zašlete do 22.2.2008 na email

franzova.eva@seznam.cz

nebo na adresu: Eva Franzová, 5. května 766, 407 21 Česká Kamenice.

Děkuji Vám za spolupráci.

Eva Franzová

I. Upřesňující informace o řediteli/ředitelce a o škole

1. Věk ředitele/ředitelky školy

- do 30 let
 31 – 40 let
 41 – 50 let
 51 – 60 let
 61 a více

2. Vzdělání ředitele/ředitelky školy

1. st. ZŠ
 2. st. ZŠ (aprobace)
 Speciální pedagogika
 Školský management
 Specializační studium
 ostatní

3. Počet let ve funkci ředitele/ředitelky školy

- do 5 let
 do 10 let
 do 20 let
 nad 20 let

4. Počet žáků (současný)

- do 50
 51 - 100
 101 a více

5. Počet pedagogických pracovníků na škole (současný - fyzický)

- do 10
 11 - 20
 21 - 30

6. Máme samostatnou multimediální učebnu, dle požadovaných norem

- ano
 ne

7. V rámci SIPVZ jsem zajistil/a proškolení pedagogických pracovníků

(prosím, uveďte v procentech)

- úroveň Z (začátečníci)
 úroveň Z a P0 (poučení)
 úroveň Z, P0 a PV1 (volitelný modul 1)
 úroveň Z, P0, PV1 (volitelný modul 1) a PV2 (volitelný modul 2)
 ICTP (Z, P0, SV1 a SV2 - závěrečný certifikát)

II. Váš postoj k využívání počítačové podpory ve vzdělávání žáků speciálních škol

Zejména podporuji:

1. další vzdělávání v rámci ICT

- osvědčení ECDL
 vysokoškolské studium
 specializační studium
 vzdělávací akce v rámci DVPP (akr. MŠMT)
 ostatní

2. vybavenost

- nákup nových počítačů
 připojení všech počítačů na internet
 dataprojektorem
 interaktivní tabulí
 digitálním fotoaparátem
 digitální kamerou
 ostatní

3. využívání

- počítačů
 internetu
 dataprojektoru
 interaktivní tabule
 digitálního fotoaparátu (úprava fotografií, fotodokumentace školy)
 digitální kamery (natáčení a úprava filmu pro školní prezentaci)
 ostatní

4. nákup speciálních pomůcek, výukových programů a programů usnadňujících ovládání počítače apod.

- adaptérů a externích spínačů
- speciálních klávesnic
- polohovacího zařízení (různé typy myši)
- speciálních programů pro alternativní ovládání počítače (ovl. poč. hlasem)
- monitorů 19" a větších
- dotekových monitorů
- digitální lupy
- licenčních výukových programů
- speciálních programů pro handicapované
- ostatních pomůcek

5. nákup nových výukových programů od firem

- Terasoft
- Silcom
- Didakta
- Petit
- ostatní

6. využití PC učebny

- pevně stanovený rozvrh (uved'te, pro které předměty)
 - informatika
 - český jazyk
 - cizí jazyk
 - matematika
 - ostatní přírodovědné předměty
 - ostatní humanitní předměty
 - výchovy
- nepravidelné využití
- zájmová činnost

7. při práci s počítačem/dataprojektorem/ interaktivní tabulí ve výuce využití

- vlastních prezentací učitelů
- přejetých prezentací
- licenčních výukových programů
- výukových her a programů z internetu
- kontrolních prací
- dokumentárních a naučných filmů
- ostatních filmů
- jiné využití

8. Myslím si, že zájem učitelů o využití práce s počítačovou podporou je:

- velký
- dost velký
- spíše menší
- žádný

III. Otevřená otázka

Jaký máte názor na využití práce s počítačovou podporou při vzdělávání žáků ve speciálním školství ?

Využití počítačové podpory při vzdělávání žáků ve speciálním školství je velmi důležité, protože umožňuje žákům s různými typy postižení lépe pochopit učivo a rozvíjet své schopnosti. Počítačová podpora může být například v podobě speciálních programů, které umožňují žákům s tělesným postižením ovládat počítač pomocí speciálních klávesnic nebo myši, nebo v podobě programů, které umožňují žákům s mentálními postiženími lépe pochopit učivo a rozvíjet své schopnosti.

Na otázku, jaký máte názor na využití práce s počítačovou podporou při vzdělávání žáků ve speciálním školství, odpovídám, že jsem velmi pozitivně nakloněn. Počítačová podpora může být velmi užitečná, protože umožňuje žákům s různými typy postižení lépe pochopit učivo a rozvíjet své schopnosti. Počítačová podpora může být například v podobě speciálních programů, které umožňují žákům s tělesným postižením ovládat počítač pomocí speciálních klávesnic nebo myši, nebo v podobě programů, které umožňují žákům s mentálními postiženími lépe pochopit učivo a rozvíjet své schopnosti.

Vypracoval: Mgr. Petr Franěk, 2. května 2008, 14:00

Podpis: Mgr. Petr Franěk

Adresa: Mgr. Petr Franěk, 2. května 2008, 14:00, 407 21 Česká Kamenice

Podpis: Mgr. Petr Franěk

Podpis: Mgr. Petr Franěk

1. Úroveň vzdělání učitele

1. Věk učitele

do 30 let

31 - 40 let

41 - 50 let

51 - 60 let

61 a více

2. Vzdělání učitele

do 25

26 - 35 let

36 - 45 let

46 - 55 let

56 - 65 let

66 a více

3. Pedagogická práce učitele

do 5 let

6 - 10 let

11 - 15 let

16 - 20 let

Příloha č. 2

Dotazník pro učitele

Vážená paní učitelko, vážený pane učiteli,
chtěla bych Vás touto cestou požádat o vyplnění dotazníku pro účely zpracování bakalářské práce na téma „Postoje ředitelů škol k využívání počítačové podpory ve vzdělávání žáků speciálních škol“. Veškeré získané informace budou využity pouze pro moji bakalářskou práci.

Instrukce k vyplnění dotazníku: doplňte křížek u nejužitečnější odpovědi (možno označit i více odpovědí), u některých otázek je šedý řádek pro upřesnění odpovědi. Na závěr dotazníku je jedna otevřená otázka, kde můžete vyjádřit svůj názor.

Vyplněný dotazník, prosím, zašlete do 22.2.2008 na email

franzova.eva@seznam.cz

nebo na adresu: Eva Franzová, 5. května 766, 407 21 Česká Kamenice.

Děkuji Vám za spolupráci.

Eva Franzová

I. Upřesňující informace o učitelce/učiteli

1. Věk učitelky/učitele

- | | |
|--------------------------|-------------|
| <input type="checkbox"/> | do 30 let |
| <input type="checkbox"/> | 31 – 40 let |
| <input type="checkbox"/> | 41 – 50 let |
| <input type="checkbox"/> | 51 – 60 let |
| <input type="checkbox"/> | 61 a více |

2. Vzdělání učitelky/učitele

- | | | |
|--------------------------|------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> | 1. st. ZŠ | |
| <input type="checkbox"/> | 2. st. ZŠ (aprobace) | |
| <input type="checkbox"/> | Speciální pedagogika | |
| <input type="checkbox"/> | Školský management | |
| <input type="checkbox"/> | Specializační studium | |
| <input type="checkbox"/> | Středoškolské vzdělání | |
| <input type="checkbox"/> | ostatní | |

3. Pedagogická praxe učitelky/učitele

- | | |
|--------------------------|------------|
| <input type="checkbox"/> | do 5 let |
| <input type="checkbox"/> | do 10 let |
| <input type="checkbox"/> | do 20 let |
| <input type="checkbox"/> | nad 20 let |

4. Využívám pro práci ve výuce

- počítače
- dataprojektor
- interaktivní tabuli
- digitální fotoaparát (úprava fotografií, fotodokumentace školy)
- digitální kameru (natáčení a úprava filmu pro školní prezentaci)
- jiné

5. Při práci s počítačovou technikou využívám

- vlastní prezentace
- přejaté prezentace
- licenční výukové programy
- výukové hry a programy z internetu
- kontrolní práce (vlastní, přejaté)
- dokumentární a naučné filmy
- ostatní filmy
- jiné

II. Postoj ředitele školy k využívání počítačové podpory ve vzdělávání žáků speciálních škol (z Vašeho hlediska)

Zejména podporuje:

1. další vzdělávání v rámci ICT

- osvědčení ECDL
- vysokoškolské studium
- specializační studium
- vzdělávací akce v rámci DVPP (akr. MŠMT)
- ostatní

2. vybavenost

- nákup nových počítačů
- připojení všech počítačů na internet
- dataprojektorem
- interaktivní tabulí
- digitálním fotoaparátem
- digitální kamerou
- ostatní

3. využívání

- počítačů
- internetu
- dataprojektoru
- interaktivní tabule
- digitálního fotoaparátu (úprava fotografií, fotodokumentace školy)
- digitální kamery (natáčení a úprava filmu pro školní prezentaci)
- ostatní

4. nákup speciálních pomůcek, výukových programů a programů usnadňujících ovládání počítače apod.

- adaptérů a externích spínačů
- speciálních klávesnic
- polohovacího zařízení (různé typy myši)
- speciálních programů pro alternativní ovládání počítače (ovl. poč. hlasem)
- monitorů 19" a větších
- dotekových monitorů
- digitální lupy
- licenčních výukových programů
- speciálních programů pro handicapované
- ostatních pomůcek

5. nákup nových výukových programů od firem

- Terasoft
- Silcom
- Didakta
- Petit
- ostatní

6. využití PC učebny

- pevně stanovený rozvrh (uvedte, pro které předměty)
 - informatika
 - český jazyk
 - cizí jazyk
 - matematika
 - ostatní přírodovědné předměty
 - ostatní humanitní předměty
 - výchovy
- Nepravidelné využití
- zájmová činnost

7. při práci s počítačem/dataprojektorem/interaktivní tabulí ve výuce využití

- vlastních prezentací učitelů
- přejetých prezentací
- licenčních výukových programů
- výukových her a programů z internetu
- kontrolních prací
- dokumentárních a naučných filmů
- ostatních filmů
- jiné využití

8. Myslím si, že zájem ředitele/ředitelky školy o využití práce s počítačovou podporou je:

- velký
- dost velký
- Spíše menší
- žádný

Příloha č. 3

Využití multimediální učebny (škola č. 1)

Učebna č. 1: 6 PC

ZŠ praktická (1. až 3. ročník), ZŠ speciální (dvě třídy – PT1, PT2)

	1	2	3	4	5	6
Pondělí	M 1. + 2.	Inf. PT1	Inf. PT2		Vv 3.	
Úterý	PT1	M 3.	Prv 1.+ 2.	Čj PT2		
Středa	Čj 1. + 2.	M PT2	Inf. PT1	Pv 3.		
Čtvrtek		PT1	Řv 1. + 2.	Pv 3.	PT1+2	
Pátek	PT1	Inf. PT2	Čj 3	Inf. 1. + 2.		

Učebna č. 2: 12 PC

ZŠ praktická (4. až 9. ročník, zájmová činnost - ÚSP)

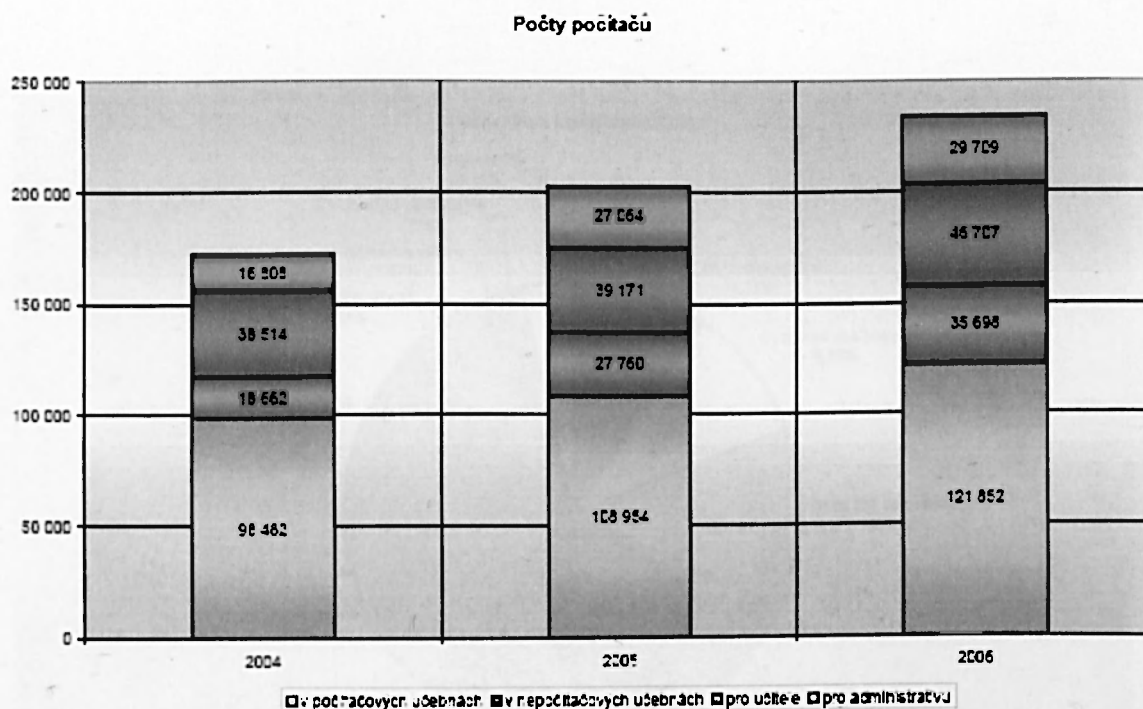
	1	2	3	4	5	6
Pondělí	5.+7. M	4. Čj	8.A Pv	6.+8.B Inf./Pv		9. Pv
Úterý	9. M	8.A M	4. Pv	6.+8.B Inf./Dh	5.+7. Pv	9. Pv
Středa	6.+8.B Čj	8.A Pv	4. Pv	8.A Z	9. Př	ÚSP
Čtvrtek	6.+8.B M	4. M	8.A Pv	5.+7. Čj/Dh	8.A D	
Pátek	9. Čj	7. Pv	8.A Čj	6.+8.B Pv		

ICT v českém školství 2006

Tento přehled obsahuje vybrané výstupy ze sběru dat realizovaného MŠMT a technicky zajišťovaného Ústavem pro informace ve vzdělávání v lednu 2007, který proběhl jako součást vyúčtování dotací Státní informační politiky ve vzdělávání (SIPVZ). Podchycená skupina: 97,66 % škol ze školského rejstříku: mateřské, základní, střední a vyšší odborné školy, konzervatoře, základních umělecké školy a jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. Uvedené grafy zachycují situaci k 31. 12. 2006 včetně trendů za poslední tři, resp. čtyři roky.

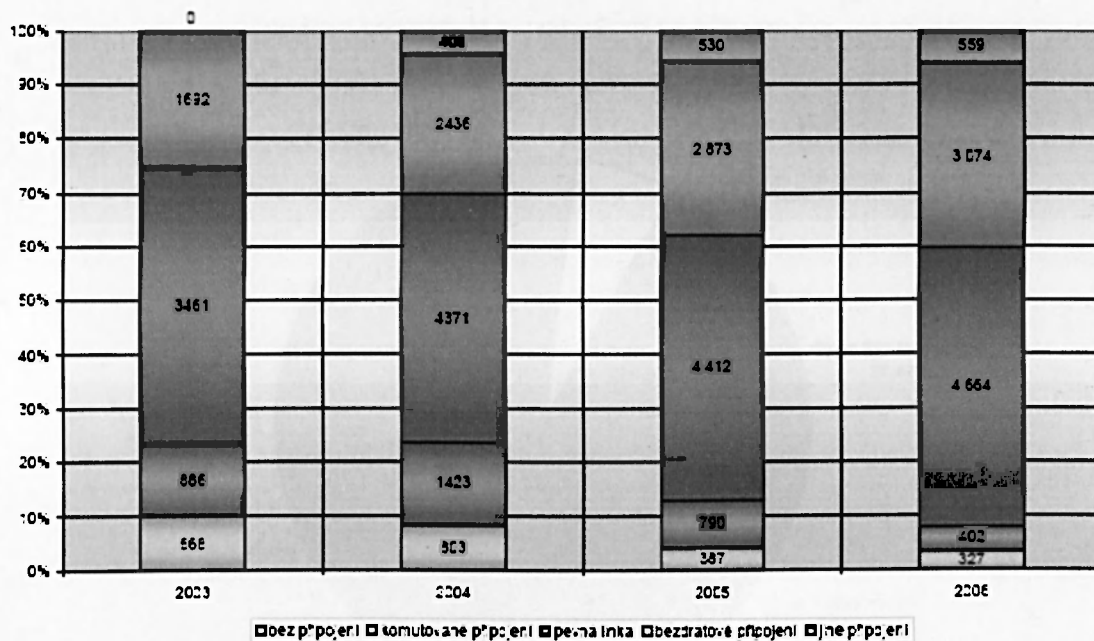
Obsah

Ilustrace 1: Počty počítačů ve školách včetně jejich rozmístění.....	1
Ilustrace 2: Internetová konektivita škol.....	2
Ilustrace 3: Vykázaná kapacita internetových přípojek všech škol.....	2
Ilustrace 4: Kapacita internetových přípojek škol připojených společností Telefonica O2 Czech Republic, a. s.....	3
Ilustrace 5: Nejvyšší stupeň dosaženého ICT vzdělání řediteli škol.....	3
Ilustrace 6: Nejvyšší stupeň dosaženého ICT vzdělání všemi pedagogickými pracovníky.....	4
Ilustrace 7: Vybavenost datovými projektory a interaktivními tabulemi.....	4

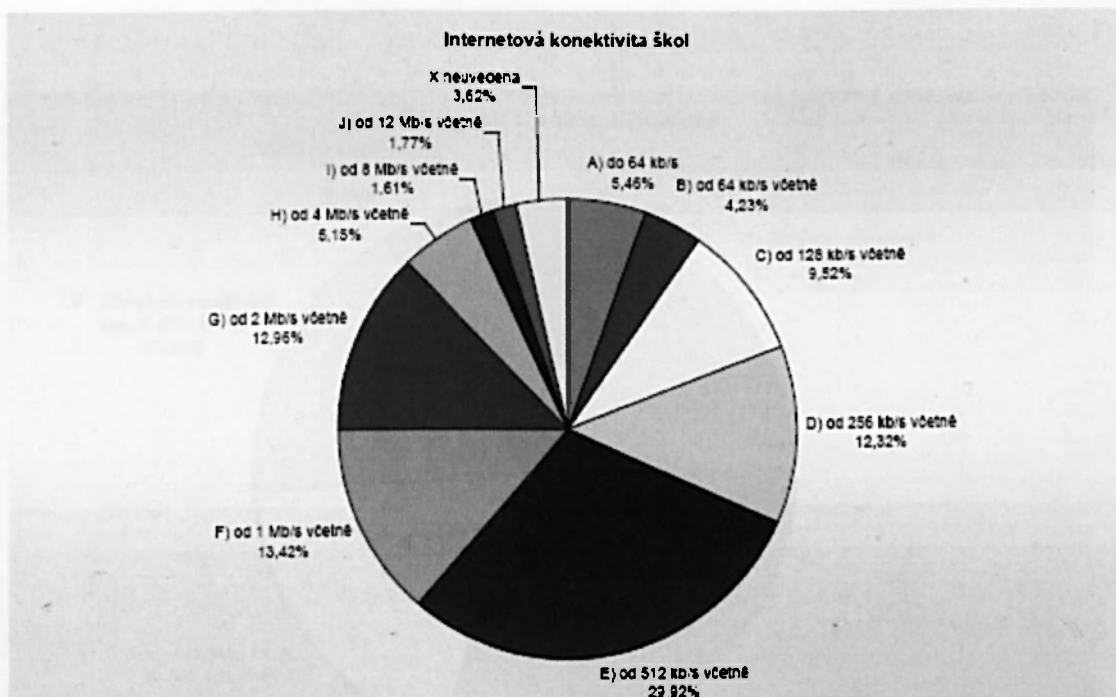


Ilustrace 1: Počty počítačů ve školách včetně jejich rozmístění.

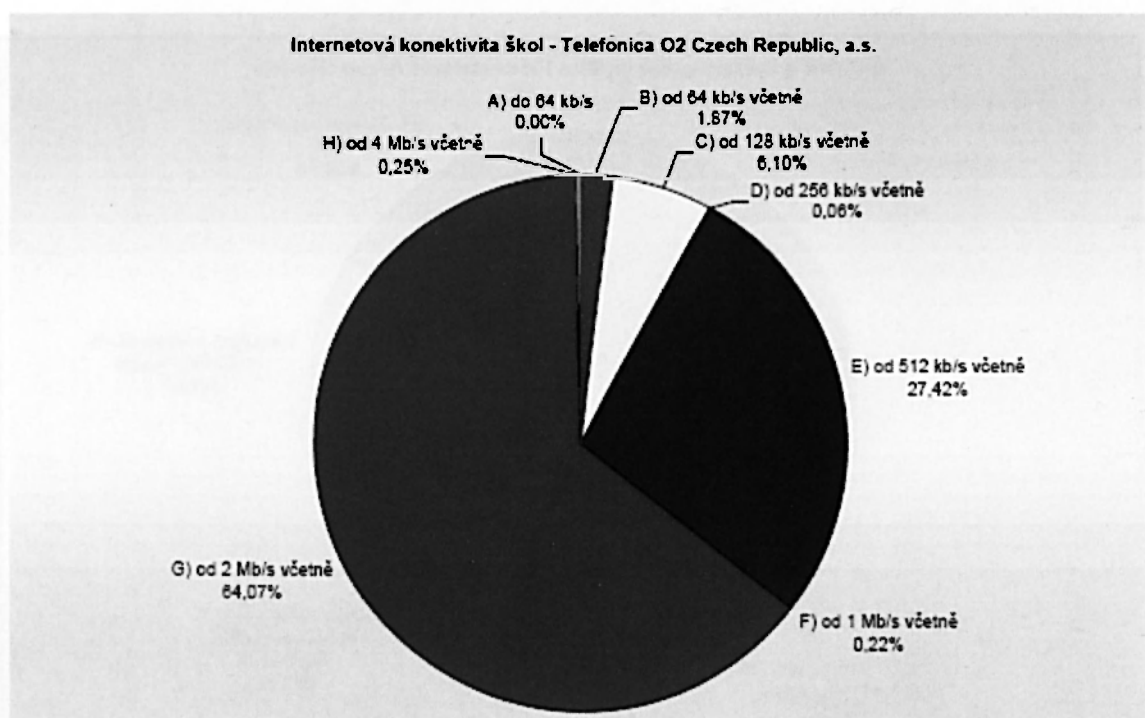
Způsoby připojení k Internetu



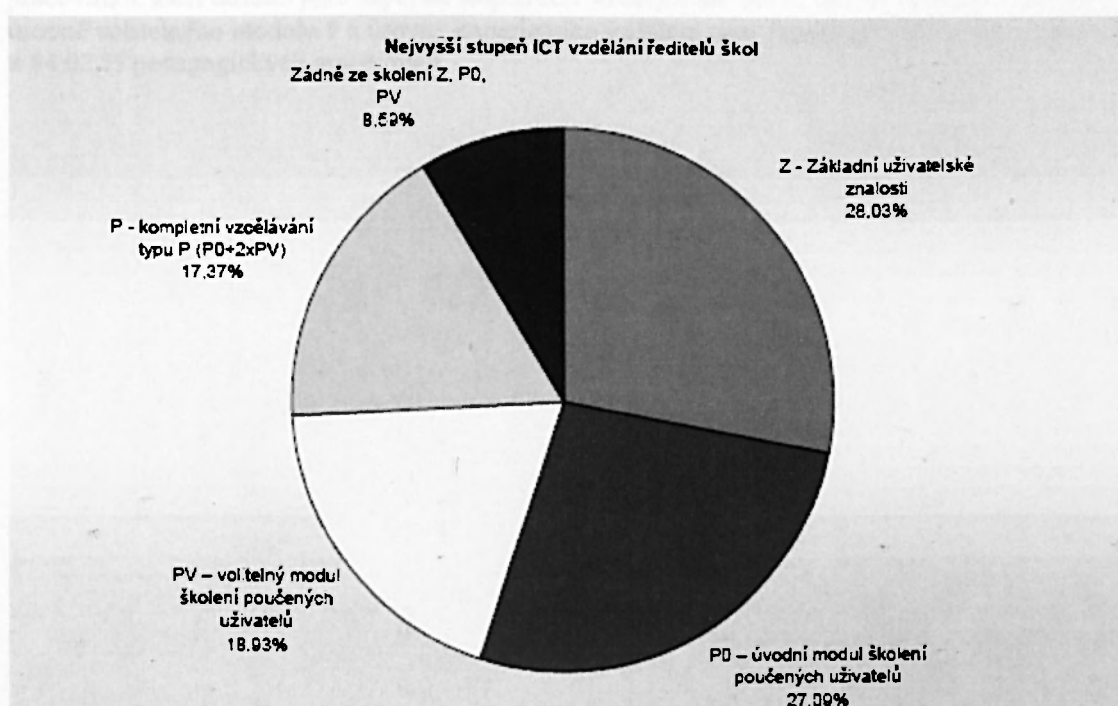
Ilustrace 2: Internetová konektivita škol.



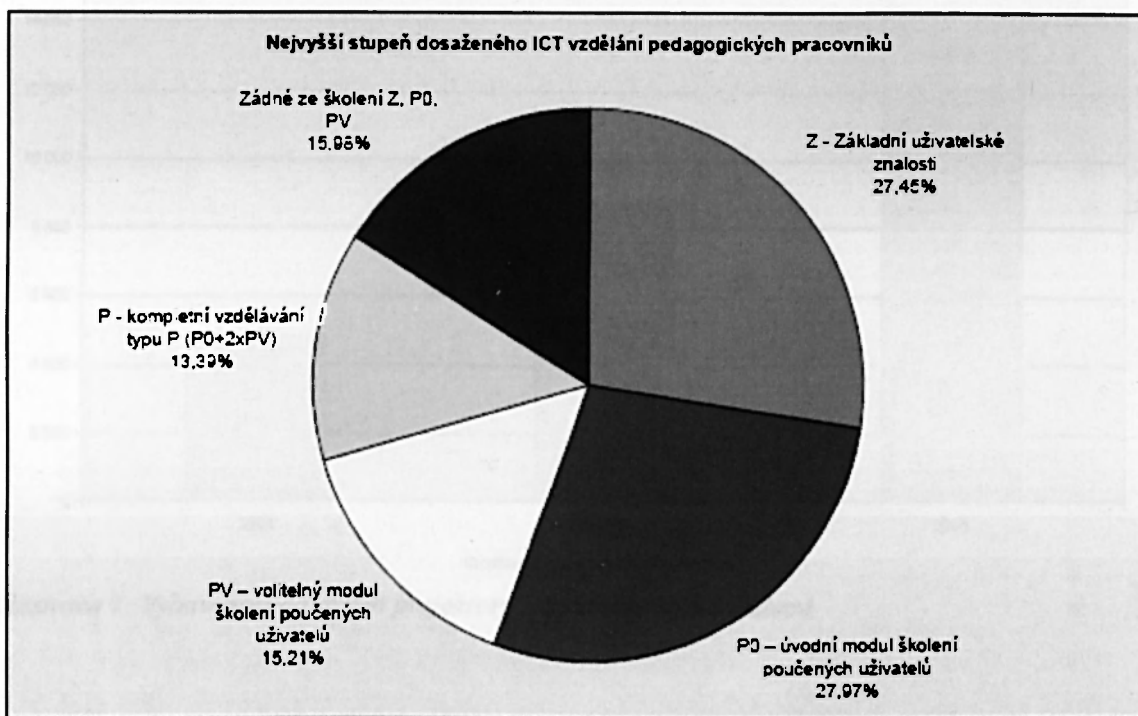
Ilustrace 3: Ukázaná kapacita internetových přípojek všech škol.



Ilustrace 4: Kapacita internetových přípojek škol připojených společností Telefónica O2 Czech Republic, a. s.



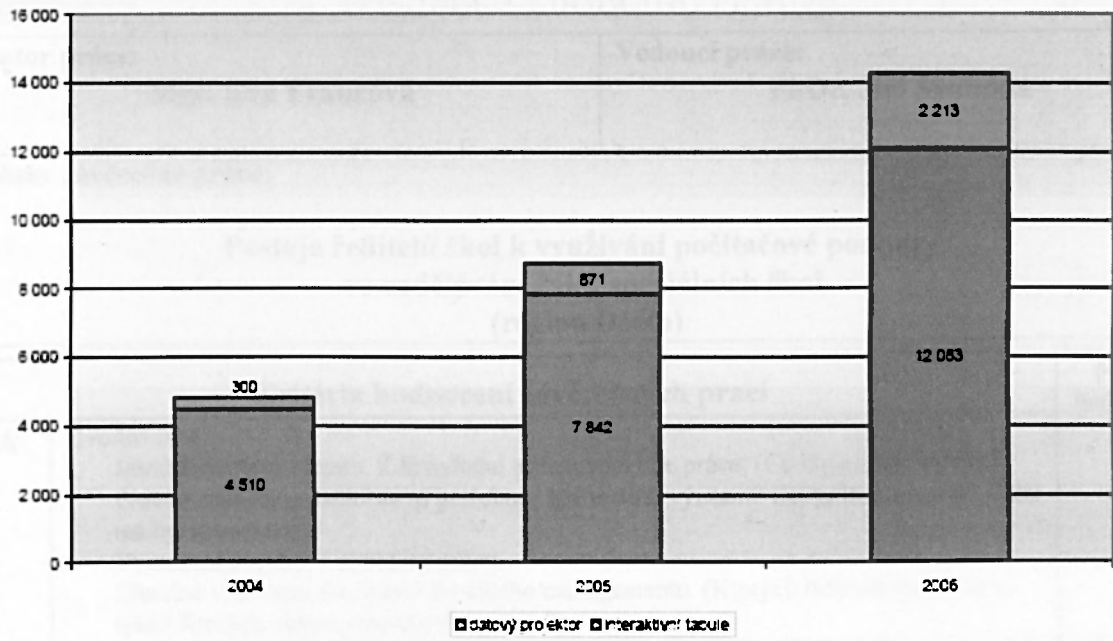
Ilustrace 5: Nejvyšší stupeň dosaženého ICT vzdělání řediteli škol.



Ilustrace 6: Nejvyšší stupeň dosaženého ICT vzdělání všemi pedagogickými pracovníky.

Ke grafům č. 5 a 6 nutno poznamenat, že uvedené relativní počty absolventů jednotlivých typů školení reprezentují nejvyšší dosažený stupeň vzdělání, nikoli počty absolventů, kteří jednotlivými typy školení prošli. Ty je možné zjistit jako kumulativní součet absolventů hierarchicky uspořádaných typů školení. Např. celkový počet absolventů školení Z se skládá z pedagogických pracovníků, kteří dosáhli jako nejvyšší stupeň ICT vzdělání úrovně Z, úrovně úvodního modulu P, úrovně volitelného modulu P a úrovně kompletního vzdělávání typu P (tedy $Z+P_0+P_V+P$). Celkem jde o 84,02 % pedagogických pracovníků.

Prezentační technika



Ilustrace 7: Vybavenost datovými projektorů a interaktivními tabulemi

HODNOCENÍ ZÁVĚREČNÉ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

kombinovaného studia oboru Školský management

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Autor práce: <p style="text-align: center;">Mgr. Eva Franzová</p>	Vedoucí práce: <p style="text-align: center;">PhDr. Jiří Svoboda</p>
Název závěrečné práce: <p style="text-align: center;">Postoje ředitelů škol k využívání počítačové podpory ve vzdělávání žáků speciálních škol (region Děčín)</p>	

Kritéria hodnocení závěrečných prací		počet bodů 0-5
A	Úvodní část Jasná formulace tématu. Zdůvodnění a stanovení cíle práce. (Co chce autor vyřešit? Proč to chce autor řešit? Je to potřebné? Má to širší význam? Co bude výstupem? Čeho má být dosaženo?) Vymezení obsahové struktury práce. Zřetelné vymezení do oblasti školského managementu. (Kterých řídicích funkcí se to týká? Kterých oblastí manažerské práce?)	5
B	Dosavadní řešení problému Přehled názorů vztahujících se k danému tématu na základě odborné literatury (akcent na manažerskou literaturu). Konkrétní příklady teoretických i praktických přístupů našich či zahraničních autorů.	5
C	Výzkumná část Stanovení výzkumného problému. Správná formulace hypotéz (pokud umožňuje typ výzkumného problému). Zdůvodnění zvolených metod. Sondy a výzkumy vztahující se k cíli práce. Různé dokumenty a jiné relevantní materiály (zejména z oblasti řízení).	5
D	Analytická část Analýza získaných faktů a údajů, jejich korektní a objektivní hodnocení. Úroveň interpretace materiálu, konfrontace s údaji z odborné literatury či z jiných analogických výzkumů	5
E	Závěry Doporučení o vhodnosti implementace (kdy, kde využít, za jakých okolností apod.). Vyústění formou projektu rozvoje	4
F	Prezentace (formální úroveň práce) Jasná a zřetelná struktura práce. Vhodně začleněné tabulky či jiné dokumenty. Úplnost obligátních náležitostí, např.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Použití kvalitního tiskového editoru a korektoru. ▪ Klíčová slova. (Slova, která se nejvíce vztahují k řešené problematice a jejichž zadáním do počítače by byl právě text této práce identifikován a vyhledán z množství jiných podobných). ▪ České a anglické resumé (jde o souhrn řešených a zjištěných skutečností, nikoliv o „zkrácený obsah bez uvedení stran“). ▪ Bibliografie dle platné normy atd. 	5
G	Přínos pro sféru řízení Vztahuje se práce skutečně k managementu? Je dostatečně analytická či pouze popisná? (Není to pouze komentovaný přehled ředitelské dokumentace? Neobsahuje příliš obecných frází?) Jde skutečně o odborně fundovaný projekt vedoucí k rozvoji určitého úseku řízení školství?	5
celkem bodů (0-35)		34

Autorka zkoumá a shrnuje problematiku využívání ICT ve speciálních školách. Přestože úvodní pasáže uvádějí četné informace popsané v mnoha materiálech (úlohy SIPVZ, popis počítače, dataprojektoru aj.), v další části studie se zaměřuje zejména na využití nových technologií a předkládá velmi cennou studii, s prokazatelným přínosem pro daný typ škol.

Klady práce:

- Mgr. Franzová výborně využívá svých praktických zkušeností a získaných kompetencí pro posouzení současného stavu využívání nových technologií, s cílem zkvalitnění práce na speciálních školách.
- Mezi klady patří rovněž zvládnutí odborného zázemí – přehled odborné literatury a práce s odkazy
- Z hlediska psychologie změny je zvláště cenný pokus ověřovat postoje ředitelů k vybavenosti jimi řízené školy i k využívání počítačové techniky ve výuce (zvláště pokus o objektivizaci na základě vyjádření učitelů)

Nedostatky práce:

- Praktickému využití dané práce by patrně prospěla možnost větší přehlednosti při upřednostnění jednotlivých druhů technologií.
- Celkově práce neobsahuje významné nedostatky.

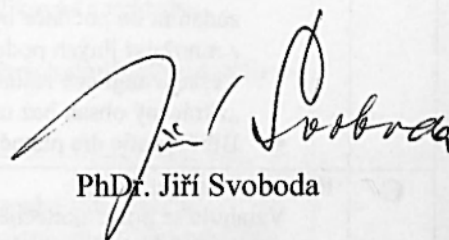
Návrh klasifikace práce:

Výborně.

Doporučení a otázky pro obhajobu:

1. Domníváte se, že zkoumané postoje jsou dány spíše vztahem k technologiím, k jejich využívání, nebo finančními podmínkami?
2. V kterých případech byste doporučovala ovlivnit postoj ředitele primárně k podpoře využívání technologií podřízenými a v kterých případech dát přednost osobnímu využívání samotnými řediteli?

V Praze dne 20.4.2008.



PhDr. Jiří Svoboda

23p 577

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
CENTRUM ŠKOLSKÉHO MANAGEMENTU

HODNOCENÍ ZÁVĚREČNÉ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
kombinovaného studia oboru Školský management
POSUDEK Oponenta

Autor práce: Mgr. Eva Franzová	Oponent: PaedDr. Václav Mach
Název závěrečné práce: Postoje ředitelů škol k využívání počítačové podpory ve vzdělávání žáků speciálních škol (region Děčín)	

Kritéria hodnocení závěrečných prací		počet bodů 0-5
A	Úvodní část Jasná formulace tématu. Zdůvodnění a stanovení cíle práce. (Co chce autor vyřešit? Proč to chce autor řešit? Je to potřebné? Má to širší význam? Co bude výstupem? Čeho má být dosaženo?) Vymezení obsahové struktury práce. Zřetelné vymezení do oblasti školského managementu. (Kterých řídicích funkcí se to týká? Kterých oblastí manažerské práce ?)	3
B	Dosavadní řešení problému Přehled názorů vztahujících se k danému tématu na základě odborné literatury (akcent na manažerskou literaturu). Konkrétní příklady teoretických i praktických přístupů našich či zahraničních autorů.	5
C	Výzkumná část Stanovení výzkumného problému. Správná formulace hypotéz (pokud umožňuje typ výzkumného problému). Zdůvodnění zvolených metod. Sondy a výzkumy vztahující se k cíli práce. Různé dokumenty a jiné relevantní materiály (zejména z oblasti řízení).	4
D	Analytická část Analýza získaných faktů a údajů, jejich korektní a objektivní hodnocení. Úroveň interpretace materiálu, konfrontace s údaji z odborné literatury či z jiných analogických výzkumů	3
E	Závěry Doporučení o vhodnosti implementace (kdy, kde využít, za jakých okolností apod.). Vyústění formou projektu rozvoje	1
F	Prezentace (formální úroveň práce) Jasná a zřetelná struktura práce. Vhodně začleněné tabulky či jiné dokumenty. Úplnost obligátních náležitostí, např.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Použití kvalitního tiskového editoru a korektoru. ▪ Klíčová slova. (Slova, která se nejvíce vztahují k řešené problematice a jejichž zadáním do počítače by byl právě text této práce identifikován a vyhledán z množství jiných podobných). ▪ České a anglické resumé (jde o souhrn řešených a zjištěných skutečností, nikoliv o „zkrácený obsah bez uvedení stran“). ▪ Bibliografie dle platné normy atd. 	4
G	Přínos pro sféru řízení Vztahuje se práce skutečně k managementu? Je dostatečně analytická či pouze popisná? (Není to pouze komentovaný přehled ředitelské dokumentace? Neobsahuje příliš obecných frází?) Jde skutečně o odborně fundovaný projekt vedoucí k rozvoji určitého úseku řízení školství?	4
celkem bodů (0-35)		24

Klady práce:

- Volba tématu – přináší přehled a možnosti využití informačních a komunikačních technologií ve výuce ve vazbě na základní školy speciální.
- Cenný přehled názorů vztahujících se k danému tématu.
- Přehled speciálních pomůcek k výpočetní technice pro žáky základních škol speciálních.

Nedostatky práce:

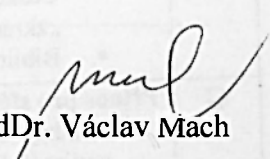
- Chybná terminologie – termín speciální základní škola je v rozporu s vyhláškou č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných v platném znění. Správně základní škola speciální.
- V práci postrádám propojení teoretické a praktické části spojovacím textem.
- Zpracování dotazníkového šetření je spíše popisné, než analytické.
- Dále v závěru postrádám obecně využitelný výstup pro oblast řízení ve školství. Například doporučení, jak efektivně využívat informační a komunikační technologie při výuce žáků se zdravotním znevýhodněním (zásady, pravidla, podmínky...) V závěru je uvedena spíše deklarace užitečnosti informačních a komunikačních technologií při výuce, o čemž jistě nikdo nepochybuje.
- Drobné pravopisné chyby.

Návrh klasifikace práce: DOBŘE

Doporučení a otázky pro obhajobu:

1. Navrhněte hlavní zásady použití (využití) výpočetní techniky při výuce žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
2. Jak jste predikovala při volbě tématu práce výsledky vašeho průzkumu? Bylo něco v rozporu s vašimi předpoklady?

V Chomutově 21. dubna 2008


PaedDr. Václav Mách

Doporučená stupnice pro návrh klasifikace práce na základě dosaženého bodového hodnocení práce:	35 - 31	30 - 25	24 - 18	17 a méně
	výborně	velmi dobře	dobře	neprospěl